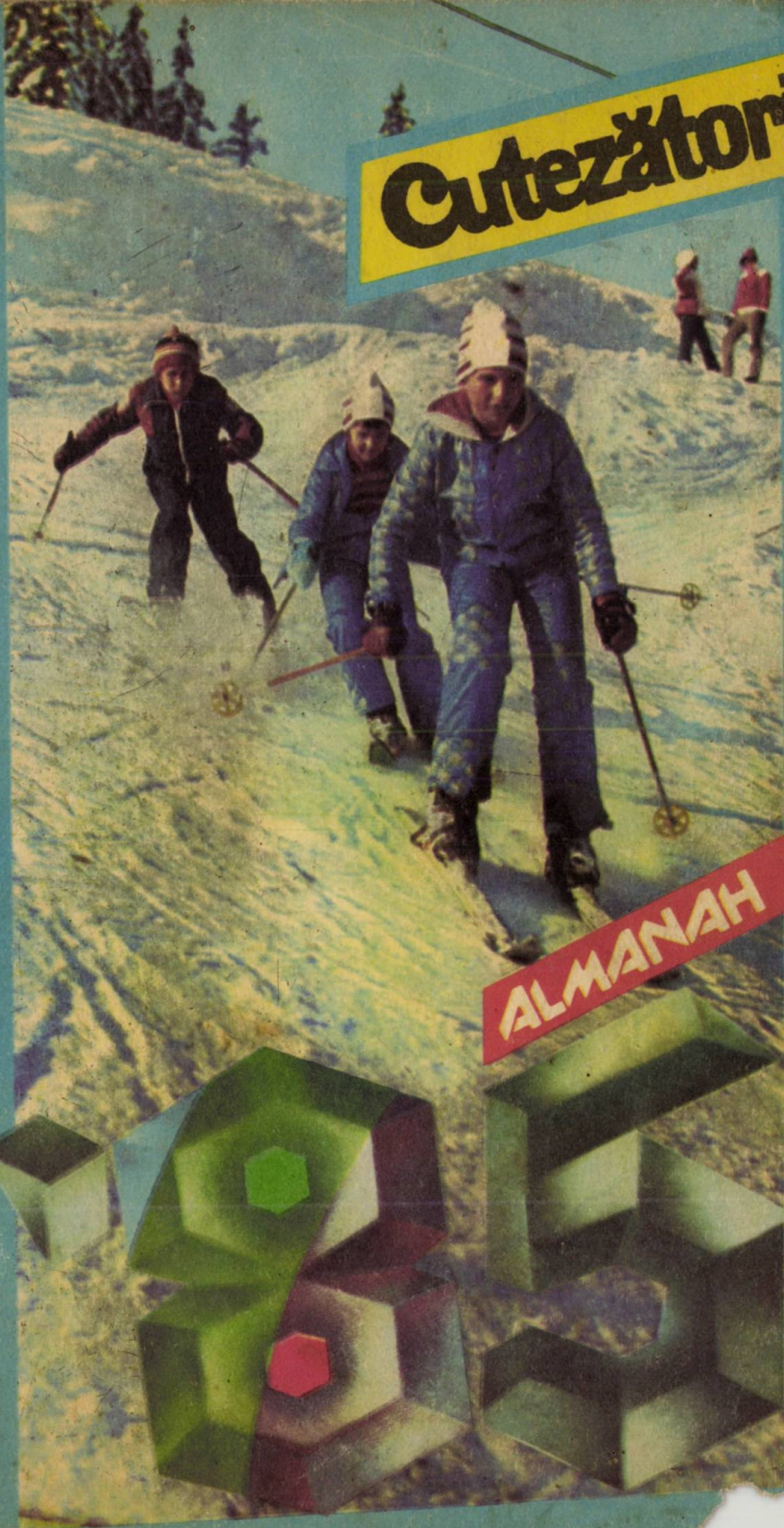
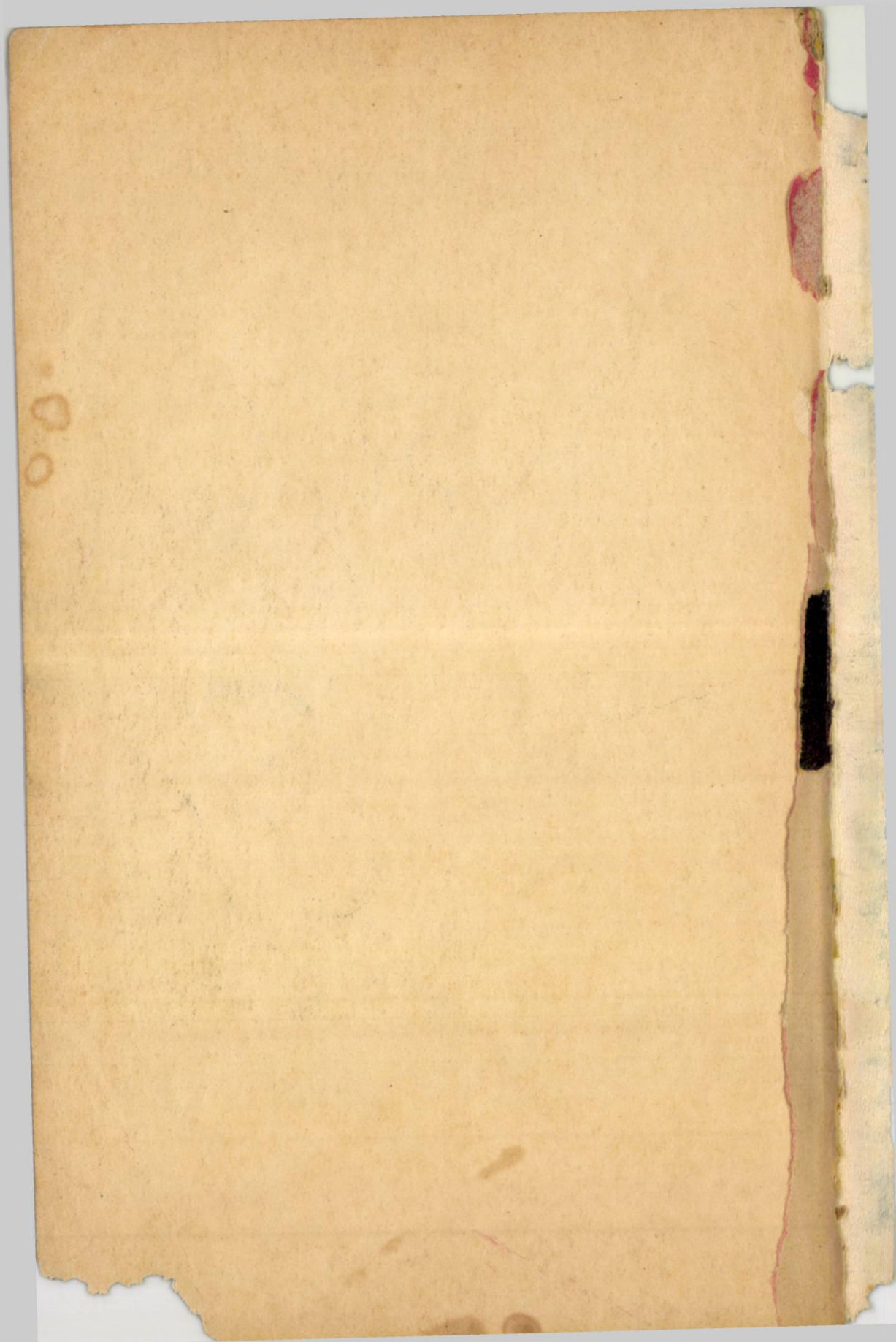

Cutezători

ALMANAH

nizației Pionierilor și sărbătoririi „Zilei pionierilor”. Prin inspirate versuri, prin cîntec și joc tineresc, pionierii au dat glas sentimentelor lor de profundă recunoștință pentru condițiile minunate de muncă și viață de care se bucură, hotărîrii lor de a munci și a învăța fără preget, pentru a deveni constructori demni ai României socialiste, făurari de na-dejde ai viitorului său comunist.

20 august Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu a inaugurat în Capitală Expoziția „Dezvoltarea economică și socială a României”, impresionantă ilustrare a uriaselor energii și capacități creatoare ale poporului român, a profundelor mutații revoluționare petrecute în viața social-economică a țării în anii socialismului, cu deosebire în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului. Prin mii și mii de exponate, sînt relevate în cadrul expoziției trăsături definitorii ale dezvoltării noastre în acești ani, marile adevăruri ale celei mai efervescente etape din întreaga noastră istorie: punerea deplină în valoare a forței și capacității constructive a poporului, sporirea fără precedent a forțelor de producție, a avuției naționale, conectarea economiei noastre la cele mai recente cîștiguri ale revoluției științifico-tehnice mondiale,

racordarea tuturor zonelor țării la pulsul unei vieți industriale dinamice, consecvența deschiderii față de nou, modificarea radicală a chipului tuturor așezărilor patriei, puternica înflorire a învățămîntului, artei și culturii, opera statornică de modelare a profilului nou al constructorilor socialismului.

22 august În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, într-o atmosferă de vibrantă sărbătoare, de înălțător patriotism, de puternică unitate în jurul partidului, a avut loc în Capitală Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, consacrată împlinirii a 40 de ani de la înlăptuirea actului revoluționar de la 23 August 1944.

În ampla cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu acest prilej s-a făcut o strălucită analiză a drumului străbătut de poporul român în acest răstimp, subliniindu-se că toate mărețele înlăptuiri ale acestor ani sînt rodul muncii harnice, al dăruirii și abnegației oamenilor muncii din patria noastră, al hotărîrii lor neabătute de a înălța patria pe noi culmi de progres și civilizație. În același timp, în cuvîntare au fost subli-

FORUM

CRAIOVA '84

25 iulie — 7 august 1984: Cel de-al XII-lea Forum Național al Pionierilor 1984, — amplă manifestare politico-educativă a autoconducerii și democrației pionierești, care a avut loc sub genericul „Spre comunism înaintăm pe drum de glorie” și-a desfășurat lucrările între 25 iulie și 7 august în municipiul Craiova. Marile evenimente social-politice și istorice ale acestui an jubiliar, cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și Congresul al XIII-lea al partidului și-au avut ecoul fierbinte în conștiința și activitatea participanților — cei 500 de pionieri delegați, reprezentanți ai purtătorilor cravatei roșii cu tricolor din în-

niate principalele direcții de acțiune ale politicii partidului, ale muncii și luptei poporului nostru, pentru înaintarea neabătută a țării pe drumul de lumină deschis în August 1944.

23 august 1984 Incununind manifestările omagiale consacrate gloriosului jubileu al libertății noastre, uriașa demonstrație a oamenilor muncii, desfășurată în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a constituit o strălucită ilustrare a drumului lung străbătut în aceste patru decenii de țara noastră spre piscurile civilizației socialiste, a forței și unității de monolit a națiunii noastre socialiste în jurul partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a dat glas hotărârii întregului nostru popor de a nu precupeți nici un efort pentru împlinirea mărețelor obiective prefigurate de documentele ce vor fi adoptate de Congresul al XIII-lea.

Miile de pionieri prezenți în sărbătorile coloane ale demonstrației au con-

stituit un viu simbol al unor noi și mărețe victorii viitoare, a ascensiunii neîntrerupte a țării spre culmile de lumină ale civilizației comuniste.

5 septembrie S-a dat publicității Proiectul Directivei Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cîncinalul 1986-1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000 — amplă și tonică imagine a patriei socialiste de mîine, a drumului mereu ascendent pe care îl va străbate țara în cîncinalului următor și apoi pînă la sfîrșitul acestui mileniu. Va fi o perioadă în care în centrul eforturilor întregului popor se va situa consolidarea tuturor realizărilor obținute în edificarea noii orînduiri, întărirea pozițiilor României de țară socialistă mediu dezvoltată și trecerea ei la un stadiu nou, superior — cel de țară socialistă dezvoltată. Se va afirma astfel tot mai puternic superioritatea noii orînduiri sociale, care asigură punerea deplină în valoare a bogățiilor

treaga țară. Ei au dat glas prin acțiunile și activitățile lor dragostei și recunoștinței pe care cea mai tânără generație a țării o poartă partidului și poporului, tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, cel mai iubit și stimat pă-

rinte și îndrumător al copiilor și tineretului, tovarăsei **Elena Ceaușescu**, pentru minunatele condiții de viață și educație de care copiii se bucură în patria scumpă. În Forum pionierii delegați și-au ales noii lor

reprezentanți în organele de conducere, în Consiliul Național al Organizației Pionierilor, locțiitorii președintelui Consiliului Național al Organizației Pionierilor, membrii Comisiei centrale de cenzori și au desemnat

naționale în folosul întregii societăți, o viață liberă și fericită pentru toți cei ce muncesc, îndeplinirea celor mai mobile idealuri de dreptate și echitate socială ale poporului nostru.

15 septembrie 1984 În continuarea vizitei de lucru întreprinse în județele Arad și Timiș, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a participat, la Timișoara, la deschiderea anului de învățămînt - moment de solemnă reafirmare a marilor comandamente sociale cărora este chemat să le răspundă astăzi învățămîntul românesc, prilej de vibrantă manifestare a dragostei și recunoștinței nutrite de generația tânără față de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a hotărîrii tinerilor de a munci și a învăța pentru a deveni cetățeni de nădejde ai patriei socialiste.

Subliniind că în școala noastră trebuie să fie pusă pe prim plan munca, munca și iar munca, dragostea pentru a crea continuu noi și noi bunuri materiale

și spirituale, dorința de autodepășire, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat copiilor și tineretului un vibrant îndemn: „Voi, dragi prieteni copii și tineri, sinteți aceia care trebuie să faceți totul pentru a vă însuși cele mai noi cunoștințe în toate domeniile de activitate, pentru a putea fi mîine buni constructori ai socialismului, buni muncitori, buni tehnicieni, buni ingineri, buni profesori, buni oameni de știință în toate domeniile, fără deosebire! Să nu uitați nici un moment că trebuie să vă însușiți continuu tot ceea ce a creat mai bun cunoașterea umană, tot ceea ce este mai nou în știință și tehnică, că trebuie să vă călăuziți permanent de concepția revoluționară, materialist-dialectică și istorică, de faptul că în permanentă trebuie luptat pentru dezvoltarea cunoașterii, pentru noi și noi descoperiri!”.

pionierii care fac parte din Comisia Organizației Șoimii Patriei.

La închiderea lucrărilor Forumului, într-o atmosferă de puternic entuziasm patriotic, participanții au adresat o telegramă **tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste Româna.**

Tabăra Forumului, găzduită în incinta Liceului industrial „Electroputere” din Craiova, a cuprins un bogat program de activități instructiv-educative. Printre ele, un loc important l-au avut dezbaterile dedicate acțiunilor pionierești de educație comunistă, patriotică revoluționară, eforturilor depuse la învățătură și muncă în vederea unei temeinice pregătiri pentru muncă, pentru viață, desfășurării întrecerii pionierești, a activităților cultural-artistice, sportiv-turistice și de petrecere a timpului liber. Tradiționala zi a conlucrării Organizației Pionierilor cu Uniunea Tineretului Comunist a înscris pe agenda sa întâlnirea pionierilor delegați cu membri ai Biroului și Secretariatului C.C. al U.T.C. și cadre ale organizațiilor de tineret din județul Dolj, în aceeași zi având loc vizite în întreprinderi industriale craiovene și prezentarea unui impresionant spectacol-evocare pionieresc la Monumentul Independenței din Calafat. Pionierii delegați au participat și la tradiționala întâlnire cu ministrul educației și învățămîntului, la numeroase schimburi de experiență cu unități pionierești craiovene și din localități ale județului

gază; în tabără au organizat popularele lor spectacole pionierești de fiecare seară, carnavalul pitoresc al formului, au avut tradiționala zi de muncă patriotică, în care hărnicia pionierească și-a spus cuvîntul, au susținut pasionante întreceri sportive ale „Daciadei” forumului, s-au întâlnit cu personalități ale culturii, artei, sportului, cu poetul Marin Sorescu, artistul Tudor Gheorghe, cu membri ai echipei de fotbal „Universitatea Craiova”; în tabără au legat noi prietenii ori și-au consolidat și mai mult vechile prietenii din ceilalți ani.

Timp de două zile pionierii delegați au făcut o excursie de neuit în județul Mehedinți, cu o „escală” la întoarcere în județul Gorj.

O dată sosiți în municipiul Drobeta Turnu Severin, îi aștepta gigantul de la Dunăre: sistemul hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier”. Primiți cu prietenie de gazde, copiii au pătruns cu mare interes în sălașul acestui gigant industrial, au coborît cu un lift spațios la 18 m sub apă. Printr-un „hublou” enorm au admirat sala impozantă, modernă a turbinelor. Gazdele le-au explicat că hidrocentrala, cu cele 12 turbine ale sale este, ca mărime, a treia din Europa. La 18 km de aici, aștepta să-și deschidă cetatea sa „Porțile de Fier II”.

Tot în cursul primei zile mehedintene a Forumului, copiii au vizitat Muzeul „Porțile de Fier” din municipiul Drobeta Turnu Severin. Aici sub cerul liber, ei și-au evocat momente istorice din trecutul îndepărtat, cercetînd ruinele podului lui

Traian, despre care cronicarul Miron Costin scria că este „marea minune a lumii”, ruinele castrului roman Drobeta, prima construcție de piatră ridicată pe teritoriul Daciei și ruinele băilor romane; în clădirea muzeului, ei și-au continuat incursiunea emoționantă în istoria patriei de pe aceste meleaguri. Tot în muzeu, la Secția de artă, au contemplat valori folclorice, printre care o poartă de lemn din Sișești, o casă din Cireșu, o moară cu ciutură, covoare naționale, costume populare, ele însemnînd tot atîtea flori din grădina minunată a artei românești. Vizitate cu multă curiozitate au fost și acvariu cu specii depești de apă dulce și Secția cu expozate floristice și faunistice din zonă.

Seara delegații au poposit în Gura Văii, invitați ca spectatori dar și ca interpreți la scena în aer liber, unde au evoluat într-un tineresc spectacol artistic. Apoi, fabulosul foc de tabără, din care se înălțau jerbe de scînteie spre cer i-a atras pe copii să încingă o vioasă horă românească.

A doua zi dimineața, oaspeții au călătorit pe Dunăre, cu motonava „Mehedinți”, trecînd prin ecluză la Porțile de Fier I și străbătînd Cazanele Dunării. Aici au avut prilejul „să polemizeze” cu prima pagină din „România pitorească” a lui Alexandru Vlahuță. Căci, au constatat ei, vaporul nu mai avea nevoie să meargă mai încet, mai cu pază... Dunărea nu mugea, nu se arunca furioasă peste colțurile stîlcoase din încheietura Balcanilor cu Carpații.

CÎNTEC

*Ramura păcii
Ca un curcubeu
Crește din Carpați
Deasupra visului meu.*

*Orgă de iarbă
Se aude sub lună
Copiii sînt flori
Și țări împreună...*

*Un fluviu de muguri
Vestește primăvara,
Vatră de pace
Mi-i toată țara...*

ION CRÎNGULEANU

Și... „fiecare val pare că strigă, că fiecare stîncă pare că se mișcă” a rămas o amintire numai. Și dacă „Porțile de Fier s-au deschis în fața puterii eterne a valurilor ei”, acum se putea spune că valurile Dunării s-au îmblînzit în fața puterii eterne a inteligenței și rațiunii omenești, concretizate în gigantul hidroenergetic de la Porțile de Fier. La toate acestea gîndeau visător, rotindu-și ochii uimiți de frumusețea zeească a priveliștii de la Cazane, copiii adunați ciopor pe puntea motonavei.

La întoarcere, ei au coborît în orașul Orșova, supranumită „Perla Du-

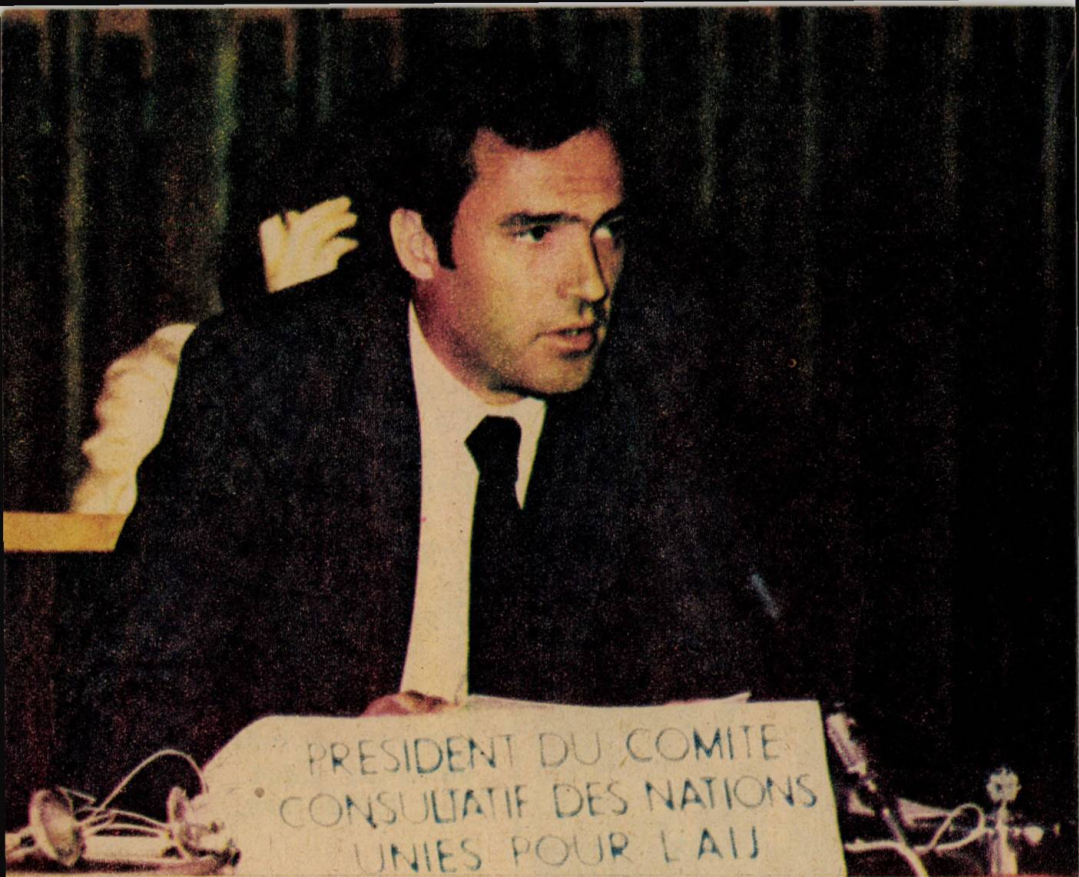
nării”, pe care au colindat-o, văzînd noua tinerete a acestui oraș multiseclar.

...Pe viaductul Cerna (unul din multele viaducturi ce încadrează - ca vestigii ale unei munci harnice, neobosite - malul românesc al Dunării, de prin aceste locuri), și-ruri de pionieri fluturau eșarfe salutînd coloana forumului (imagine devenită familiară pionierilor delegați de cîte ori porneau la drum din tabără). Trecînd hotarul județului Gorj, unde de asemenea erau așteptați sărbătorește, pionierii s-au oprit în tînărul oraș minier Motru, la întreprinderea minieră Lu-

poia. Aici ei au aflat lucruri deosebite despre munca neprecupețită a tinerilor brigadieri, care în cinstea zilei mărețe de 23 August au raportat realizarea și depășirea sarcinilor de plan la toți indicatorii.

Pe drumul de întoarcere în tabără, cu inimile și cugetul pline de impresii puternice, tinerii cutezători vedeau placardele cu urări de succese adresate lucrărilor Forumului național și pretutindeni strălucua deviza: „Spre comunism înaintăm pe drum de glorie”.

Margareta Micu

1985- Anul Internațional al Tineretului

sub deviza

„PARTICIPARE-DEZVOLTARE-PACE“

La 17 decembrie 1979, întrunită în ședință plenară, în cadrul celei de-a 34-a sesiuni, Adunarea Generală a ONU proclamă, prin rezoluția nr. 34/151, anul 1985 drept An Internațional al Tineretului sub deviza „Participare-Dezvoltare-Pace”. Proiectul de rezoluție ce intrunea la acea dată consensul forumului mondial fusese inițiat de țara noastră. Era astfel încununată cu succes o îndelungată și laborioasă activitate a României la Națiunile Unite consacrată promo-

vării pe arena internațională a complexei problematice a generației viitorului. În acest context, nu este lipsit de semnificație faptul că AIT este marcat în 1985, atunci când se îndeplinesc două decenii de la adoptarea, la ONU, a cunoscutei „Declarații privind promovarea în rândurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare”, document având la bază o propunere românească, și care este considerat ca un veritabil punct de reper în ceea ce privește instituționalizarea preocupărilor Națiuni-

for Unite față de tineretul contemporan, de problemele sale specifice.

De la momentul lansării AIT au trecut, iată, cinci ani, s-a consumat, se poate afirma, o perioadă de intense pregătiri menite să asigure reușita manifestării din 1985, de care ne mai desparte foarte puțin timp. Au avut loc, în această perioadă, trei sesiuni ale Comitetului consultativ al ONU pentru Anul Internațional al Tineretului — organism guvernamental format din 24 de state și a cărui președinție a fost încredințată reprezentantului României, tovarășul Nicu Ceaușescu, prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului — în decursul cărora a fost adoptat și apoi îmbogățit cu noi recomandări Programul concret de măsuri și activități pentru pregătirea și marcarea Anului.

Bilanțul preparativelor de pînă acum nu poate fi disociat de contribuția substanțială a României, de propunerile valoroase ale delegației noastre în cadrul Comitetului consultativ. O serie de inițiative românești ce s-au bucurat de un larg sprijin în rîndul participanților vizează astfel îmbogățirea conținutului întregii manifestări, crearea unui cadru stabil, de lungă perspectivă pentru materializarea preocupării comunității internaționale față de tineret. În acest sens, țara noastră a propus organizarea unei conferințe mondiale guvernamentale sub egida ONU consacrată problemelor tineretului contemporan; lansarea unui deceniu al ONU pentru tineret (1986—1995); crearea unui organism permanent de legătură între ONU și mișcarea de tineret; adoptarea unui document internațional privind drepturile și îndatoririle fundamentale ale tinerei generații; constituirea unui centru internațional de cercetări și documentare privind tineretul. Totodată, în scopul asigurării unei pregătiri adecvate a AIT pe plan regional, România a propus organizarea unor reuniuni continentale. Aceste reuniuni au avut deja loc, reuniunea europeană desfășurîndu-se la Costinești, în țara noastră și fiind onorată de Mesajul adresat participanților de către președintele Nicolae Ceaușescu.

În concepția României, Anul Internațional al Tineretului trebuie să se constituie într-o generoasă ocazie de evaluare a situației, problemelor ce confruntă tinăra generație, de adoptare a

unor programe concrete, specifice cheimate să amelioreze condiția tineretului, să asigure o participare sporită a acestuia la viața social-economică și politică din fiecare țară. Totodată, AIT se constituie într-un cadru adecvat de mobilizare mai amplă a tinerilor de pretutindeni în lupta pentru apărarea vieții și a păcii pe planeta noastră, pentru înnoiri, pentru un viitor de înțelegere, colaborare și progres. De altfel, deviza AIT, „Participare-Dezvoltare-Pace” reflectă în cel mai înalt grad opțiunile fundamentale, idealurile și aspirațiile generației tinere, vital interesată — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — să participe activ la propășirea economică și socială a fiecărei țări, la procesul adoptării deciziilor în probleme ce angajează viitorul, la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Trebuie spus că, în cei cinci ani care au trecut de la proclamarea AIT, s-a creat nu numai un cadru capabil să asigure succesul manifestării, dar s-a impus, totodată, un deosebit de larg interes atît din partea guvernelor, cît și a organizațiilor de tineret față de această acțiune de rezonanță mondială. Este semnificativ de arătat că în peste 100 de țări au fost create comitete naționale sau alte organisme pregătitoare, că întregul sistem al ONU, alte organizații internaționale și-au propus să acționeze prin căi și modalități specifice pentru reușita Anului.

România se numără printre primele țări în care a fost creat, încă din 1981, un Comitet național de pregătire și marcarea AIT, compus din 107 membri, reprezentînd diferite categorii socio-profesionale ale tineretului din toate județele, organizațiile de tineret, studenți și copii, instituțiile centrale cu responsabilități în domeniul tineretului. În acest an, Planul național de măsuri și acțiuni a fost actualizat pentru perioada 1984—1985, el prevăzînd organizarea unei multitudini de acțiuni politice, economice, sociale, cultural-educative, turistice și sportive, reuniuni regionale și internaționale etc., avînd drept scop mobilizarea și mai amplă a tineretului patriei noastre pe frontul muncii și creației, al luptei pentru apărarea păcii pentru colaborare și progres în lumea întreagă.

AURELIAN PERVA

„COPIII LUMII DORESC PACEA”

În cea de-a șaptea vară la rând, a anului 1984, copii de pe toate continentele lumii s-au întâlnit, din nou, în România socialistă răspunzând unuia dintre cele mai nobile mesaje, acela de pace și prietenie. Găzduiți într-o ospitalieră și frumoasă tabără așezată pe malul Mării Negre, la Eforie Sud, copiii veniți din îndepărtata Africă (Republica Populară Angola, Republica Algeriană Democrată și Populară, Republica Populară Mozambic), din America Centrală (Republica Cuba), din diferite părți ale Asiei (Republica Populară Chineză, Republica Populară Democrată Coreeană, Republica Populară Mongolă), din Europa (Finlanda, Republica Democrată Germană, Belgia, Italia, Franța, U.R.S.S., Republica Populară Polonă, Republica Populară Bulgaria, Republica Populară Ungară ș.a.) au petrecut într-un climat de voieșie, de sărbătoare o vacanță minunată, de neuitat.

Încă din primele ore ale întâlnirii lor — curtea largă, frumoasă a taberei pe terenurile de sport special amenajate, în spațioasa sală de mese, la club, la teatrul de vară — pretutindeni se încheau discuții, se schimbau impresii, se ofereau reciproc mici atenții. PRIETENIA, se dovedea și de data aceasta, ca fiind limba cu ea mai largă circulație! Zilele însoțite petrecute pe malul mării, excursiile organizate la Canalul Dunăre-Marea Neagră, de-a lungul litoralului românesc, carnavalurile, seriile distractive ca și schimbările de idei, de experiență realizate între delegații au confirmat pe deplin acest lucru și în continuare. În încununarea acestor activități s-a aflat desfășurarea, în tabăra de la Năvodari, celei de-a 7-a ediții a Festivalului internațional cultural-artistic „Copiii lumii doresc pacea”.

Organizat de către Consiliul Național al Organizației Pionierilor și Comitetului Național Român pentru U.N.I.C.E.F., la festival au participat soliști vocali, instrumentiști, dansatori și formații artistice reprezentând 22 de țări, precum și unele dintre cele mai bune ansambluri artistice de copii din patria noastră, laureate ale Festivalului național „Cântarea României”. Astfel, pe scena teatrului de vară de la Năvodari, în lumina reflectoarelor sau a razelor darnice de soare, între 29 iulie și 4 august, rînd pe rînd, au răsunit cîntece din țări îndepărtate, au putut fi admirate costume populare specifice, au fost urmărite cu mult interes evoluțiile ansamblurilor din țări prietene. Aplauzele, florile, adesea chiar și... participarea entuziastă la program a tinerilor spectatori au făcut din fiecare reprezentație o adevărată sărbătoare. Copiii din țara noastră participanți la festival și-au exprimat și de această dată, prin vers și cîntec, dragostea lor fierbinte, recunoștința față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii, față de tovarășa Elena Ceaușescu, doriința tinerei generații de a trăi într-o lume a păcii și colaborării între toate popoarele

Elena Mănescu

FILE DE LUMINĂ ALE ISTORIEI PATRIEI

Iubim istoria pentru că ne iubim patria. Este firesc să avem, în fiecare moment, imaginea clară a drumului străbătut de poporul nostru prin secole, prin decenii, prin ani. Un popor care nu-și cunoaște istoria, arăta pe drept cuvânt secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este asemenea unui om care nu-și cunoaște părinții. Trecutul, acel trecut cu care ne mindrim, constituie o dimensiune fundamentală a existenței noastre; pornind de la trecut știm exact ce am fost, ce simțim, ce vom fi.

În milenara istorie a patriei, o epocă de glorie, de mărețe înfăptuiri o constituie perioada ce a trecut de la 23 August 1944 și pînă în prezent. Anul 1984 a marcat intrarea în cel de-al cincilea deceniu al libertății patriei. Am sărbătorit, în 1984, împlinirea a patru decenii de nouă istorie a României. Patru decenii de muncă și luptă, de speranțe și împliniri, aureolate de cea mai glorioasă epocă din întreaga existență a poporului nostru: „Epoca Ceaușescu”. Împlinirile din aceste patru decenii au fost cucerite, an de an, de către popor, sub conducerea partidului său comunist. La 23 August 1944 se încheia o luptă odată cu victoria revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă, dar începeau alte lupte, pentru cucerirea puterii politice și a puterii economice, pentru democrație și deplină unitate națională, pentru socialism. Vom aniversa, în anul 1985, câteva dintre marile momente ale noii istorii a patriei; la aceste glorioase momente ne vom referi în paginile ce urmează.

Cel dintîi guvern al muncitorilor și țăranilor din întreaga existență a României

Au trecut de atunci patru decenii. Era în iarna anului 1945. O iarnă grea pentru țară. România pășise pe un fâgaș nou. Dictatura militaro-fascistă fusese doborâtă prin actul istoric de demnitate națională de la 23 August 1944. Dar reacțiunea mai deținea încă numeroase poziții-cheie în aparatul de stat. Monarhia și reprezentanții

partidelor burghezo-moșierimii considerau că, după actul de la 23 August 1944, rolul maselor populare în istoria țării urma să înceteze. De fapt, muncitorii și țăranii nu aveau încă drepturi politice, iar condițiile lor de muncă și de viață nu se schimbaseră. Pentru cercurile reacționare această stare de fapt era „normală” și sperau s-o eternizeze. Dar partidul comunist gîndea altfel. În concepția sa, maselor populare le revenea rolul dominant în viața politică și socială a țării. Mai mult decît atît, poporului trebuia să-i revină puterea politică și puterea economică. Iarna anului 1945 a fost marcată de o puternică confruntare dintre aceste două concepții diametral opuse.

Cum spuneam, aparatul de stat era în mișcare reacționară. Dar partidul comunist avea de partea sa istoria; avea de partea sa viitorul. Prefecturile județene, primăriile locale au fost luate cu asalt de către muncitori, țărani și intelectuali progresiști, avîndu-i în frunte pe comuniști. Prefecții și primarii reacționari au fost înlocuiți cu reprezentanți ai forțelor democratice. Masele dominau străzile; aveau loc zilnic, în întreaga țară, impresionante demonstrații în cadrul cărora poporul cerea un guvern care să-i reprezinte interesele; un guvern democratic. În primele rînduri ale acestui puternic val revoluționar se aflau, alături de comuniști, uteciștii. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, care în perioada respectivă îndeplinea funcția de înaltă răspundere de secretar general al Uniunii Tîeretului Comunist, convins că locul tinerei generații este în linia întîi a istoriei, le cerea tinerilor să participe activ la marea bătălie împotriva forțelor reacționare, să lupte pentru democratizarea țării. Tovarășul Nicolae Ceaușescu înflăcărat revoluționar, ale cărui înalte calități politice și organizatorice se afirmaseră puternic în anii luptei ilegale, tovarășa Elena Ceaușescu, militanta comunistă ce-i fusese mereu alături de drumul luminos al revoluției, au avut un rol deosebit de important în lupta pentru instaurarea primului guvern democratic din istoria patriei noastre.

Cercurile reacționare se sprijineau pe guvernul condus de generalul Rădescu, dar interesele poporului cereau ca acest guvern trebuia să cadă. Demonstrațiile împotriva acestui guvern antipopular au atins punctul culminant la 24 februarie 1945. În aceea zi, din inițiativa și sub conducerea partidului comunist, a fost organizată, în capitala țării, o mare manifestație la care au participat câteva sute de mii de oameni ai muncii. Coloanele demonstraților au pornit din toate cartierele Bucureștilor și s-au contopit într-o mare de oameni ce s-a revărsat în Piața Palatului. Se scanda: „Jos reacțiunea”; „Vrem guvern democratic”. Un lucru era clar: că generalul Rădescu și subalternii lui nu vor putea governa împotriva voinței maselor populare. Pentru ei soluția era una singură, aceea de a determina poporul să tacă. Așa că au ordonat să tragă mitralierele. Tăcâniul lor odios s-a făcut auzit peste imensa piață. Au murit oameni. Au fost răniți oameni. Dar poporul n-a tăcut. Protes-

tele au devenit și mai puternice. Voința de a învinge s-a dovedit a fi și mai mare. În fața acestei realități, guvernul condus de generalul Rădescu s-a văzut nevoit să demisioneze. La 6 martie 1945 a fost constituit un nou guvern, condus de dr. Petru Groza. Primul guvern din istoria României în care majoritatea o dețineau reprezentanții muncitorilor și țăranilor, guvern cu pronunțat caracter revoluționar-democratic, a pregătit condițiile pentru ca la 30 Decembrie 1947, prin proclamarea Republicii, puterea politică să fie preluată de popor, sub conducerea partidului comunist.

Actul istoric de la 6 martie 1945, de la care se împlinesc în acest an patru decenii, a deschis calea unor largi prefaceri democratice în viața țării, a întregului popor, a determinat făurirea unui nou aparat de stat, corespunzător cerințelor societății românești, aflată în plină transformare revoluționară.

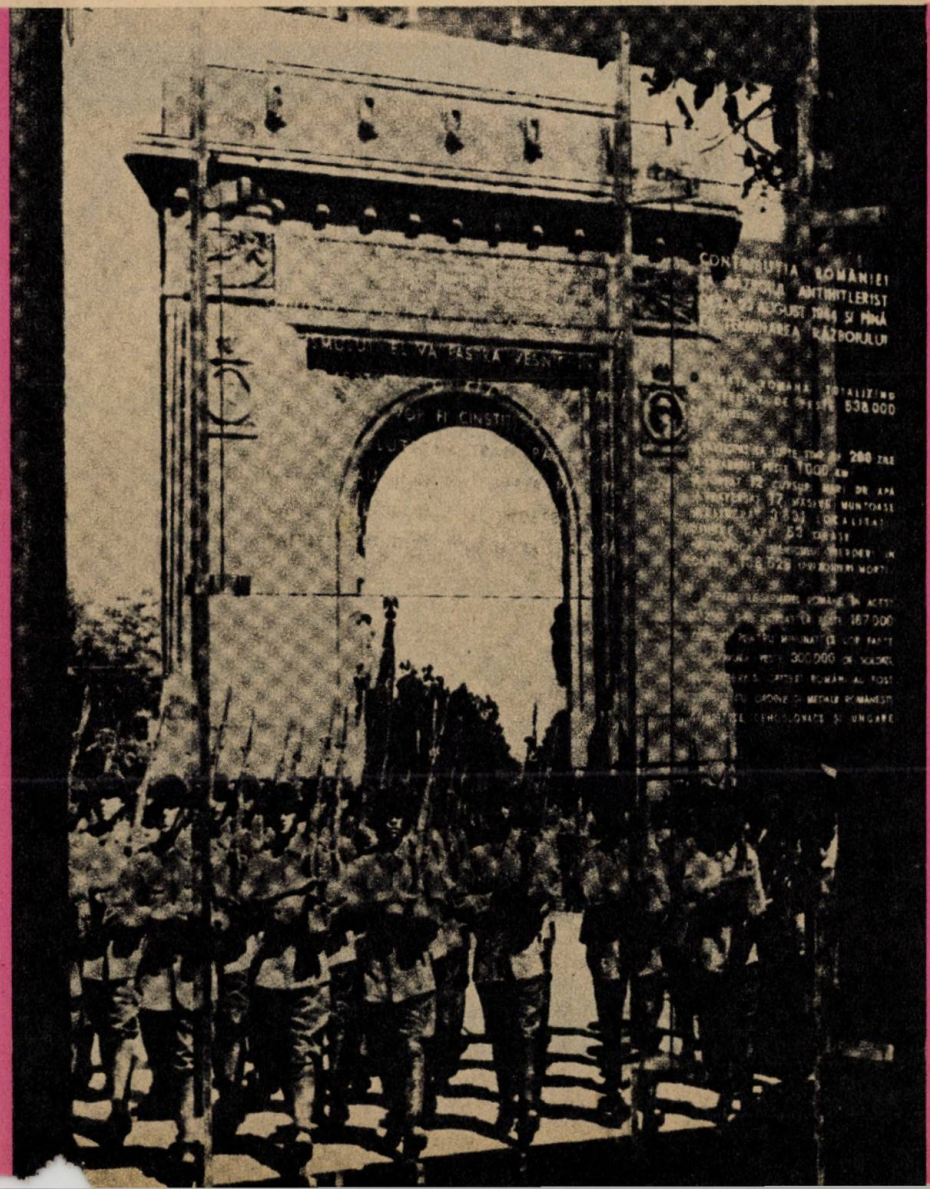
Deplină încredere în viitor

Valul năvalnic al prefacerilor revoluționare domina societatea românească la jumătatea deceniului cinci al veacului actual. Guvernul condus de dr. Petru Groza a inițiat o serie de măsuri cu pronunțat caracter democratic, între care se înscriu legiferarea reformei agrare, la 23 martie 1945, combaterea speculei, a sabotajului economic, refacerea fabricilor și uzinelor, creșterea producției industriale. Inspiratorul și conducătorul tuturor acestor acțiuni revoluționar-democratice s-a dovedit a fi partidul comunist.

La 9 mai 1945 bătea solemn orologiul victoriei definitive împotriva forțelor hitleriste. Era pace, o pace pentru care ostașii români se bătușeră vitejește pe câmpurile de luptă ale războiului antihitlerist. Acționind în spiritul lozincii lansate de comuniști — „Totul pentru front, totul

pentru victorie” — poporul nostru a mobilizat importante resurse umane și materiale pentru ca România în alianță cu Uniunea Sovietică, cu popoarele care acționau în cadrul coaliției antifasciste să aibă o contribuție decisivă la grăbirea afit de mult așteptatului moment al victoriei. După încheierea războiului, toate forțele progresiste ale națiunii noastre au fost chemate de partidul comunist să participe activ la refacerea economică a țării și la ameliorarea condițiilor de trai ale maselor populare. Un decret-lege adoptat la 19 iunie 1945 prevedea trecerea industriei de război la industria de pace.

Transformările revoluționare produse în viața economică și social-politică a țării după 6 martie 1945, precum și noile condiții concret-istorice intervenite pe plan intern și pe plan internațional după încheierea celui de-al doilea război mondial, au determinat cerința unei analize multilaterale a realităților și adoptarea, pe

această bază, a politicii Partidului Comunist Român. Acesta a fost scopul organizării și desfășurării, în zilele de 16—21 octombrie 1945, a Conferinței Naționale a partidului comunist, prima manifestare de acest fel ce a avut loc în condiții noi, de legalitate. Problemele dezbătute în cadrul lucrărilor conferinței, multilateralitatea și profunzimea analizei realității românești în perioada respectivă, hotărârile adoptate au relevat cu pregnanță faptul că partidul comunist era forța politică cea mai avansată a societății noastre.

Desigur, Conferința Națională a partidului comunist a adoptat o serie de hotărâri ce aveau să se reflecte imediat în viața social-politică a țării. O deosebită însemnătate, în acest sens, au avut-o măsurile cu privire la consolidarea regimului democratic, intensificarea luptei împotriva reacțiunii, întărirea alianței muncitorești-țărănești, a frăției oamenilor muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate. Pe același plan se înscriu adoptarea Statutului P.C.R., trasarea liniei politice, organizatorice și ideologice a partidului în consens cu noile realități ale țării. Toate aceste măsuri s-au reflectat atât în creșterea numerică a rândurilor partidului, cât și neîncetata sporire a influenței lui în cadrul tuturor categoriilor de oameni ai muncii.

Dar partidul comunist învășase să privească în viitor. Odată cu măsurile menite să contribuie neîntârziat la redresarea și dezvoltarea industriei grele, a transporturilor, la electrificarea țării, la desăvârșirea reformei agrare, Conferința Națională a partidului din octombrie 1945 a relevat inconsistența tezelor referitoare la pretinsa imposibilitate a dezvoltării în România a unei in-

dustrii puternice; s-a afirmat, atunci, cu deplină temei, că viitorul patriei noastre este fundamental legat de industrializare. În cei 40 de ani care au trecut de atunci, viața, istoria au confirmat pe deplin viabilitatea acestei teze de esență revoluționară.

„Epoca Ceaușescu” — epoca celor mai mărețe înfăptuiri din viața patriei noastre

Desigur toți pionierii își cunosc patria. O cunosc din cartea de geografie, unde se dau explicații detaliate privind formele de relief, clima, resursele materiale și modul în care sint valorificate, populația. O cunosc de la părinți, profesori, și oameni ai muncii invitați la adunările pionierești. O cunosc și din propria lor experiență din acțiunile pionierești din expedițiile Cutezătorii, și drumeții. Așadar, imaginea actuală a patriei, cu impunătoarele sale cetăți industriale, cu orașele moderne, cu satele puternic înscrise pe coordonatele civilizației socialiste, cu noua magistrală albastră dintre Dunăre și Marea Neagră, cu noile sale magistrale energetice și rutiere, le este familiară. O experiență interesantă ar fi prilejuită de compararea acestei imagini cu o alta, oferită de un manual de geografie de acum 20 de ani. Cea dintâi idee ce s-ar desprinde dintr-o astfel de comparație ar fi aceea că în ultimele două decenii din viața patriei au fost înregistrate realizări care în trecut nu au putut fi obținute nici în mai multe secole. Această perioadă de glorioase înfăptuiri a fost deschisă de cel de-al IX-lea Congres al partidului.

Iulie 1965. La București își deschidea lucrările istoricului forum al comuniștilor români. Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu releva un mod nou, profund revoluționar de analiză a ceea ce s-a împlinit și a ceea ce trebuie să se împlătească, un mod fundamental legat de interesele vitale ale țării, și ale poporului. Partidul înfățișa poporului o nouă concepție despre producție și despre consum, despre dezvoltarea economico-socială armonioasă, echilibrată a tuturor zonelor țării, despre valorificarea resurselor materiale și umane, despre conducerea societății, care urma să se întemeieze pe știința cea mai avansată, despre perfecționarea democrației socialiste și dezvoltarea umanismului revoluționar, despre formarea unui om nou, constructor conștient al noii societăți. Această concepție nouă, profund legată de gândirea clarvăzătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de spiritul său

novator, de patriotismul său înflăcărat a însușit puternic întregul nostru popor. Oamenii și-au suflăcat mințile și au trecut la treabă.

Conferința Națională a partidului din 1945 lega în mod fundamental viitorul țării de industrializare. În 1965, acest viitor devenise prezent și cel de-al IX-lea Congres al partidului stabilea cum să fie împlinit în mod concret. România avea nevoie de o industrie puternică și modernă, iar o asemenea industrie nu se poate împlăti consumind tot sau aproape tot din ceea ce se produce. Adresându-se poporului, de la tribuna Congresului al IX-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că viitorul, generațiile ce vor urma pe scara istoriei ne vor fi recunoscători nu pentru ceea ce am consumat, ci pentru ceea ce am produs, pentru noile uzine, pentru noile utilaje, pentru noile edificii ce se vor adăuga patrimoniului național. Atunci, în 1965, imaginea de

azi a patriei era un cutezător proiect. Azi, după două decenii, este o realitate ce s-a integrat cu pregnanță în viața noastră, în existența noastră. Este realitatea acestei epoci de glorie, de mărețe înfăptuiri pe care cu justificată mândrie patriotică o numim „Epoca Ceaușescu”.

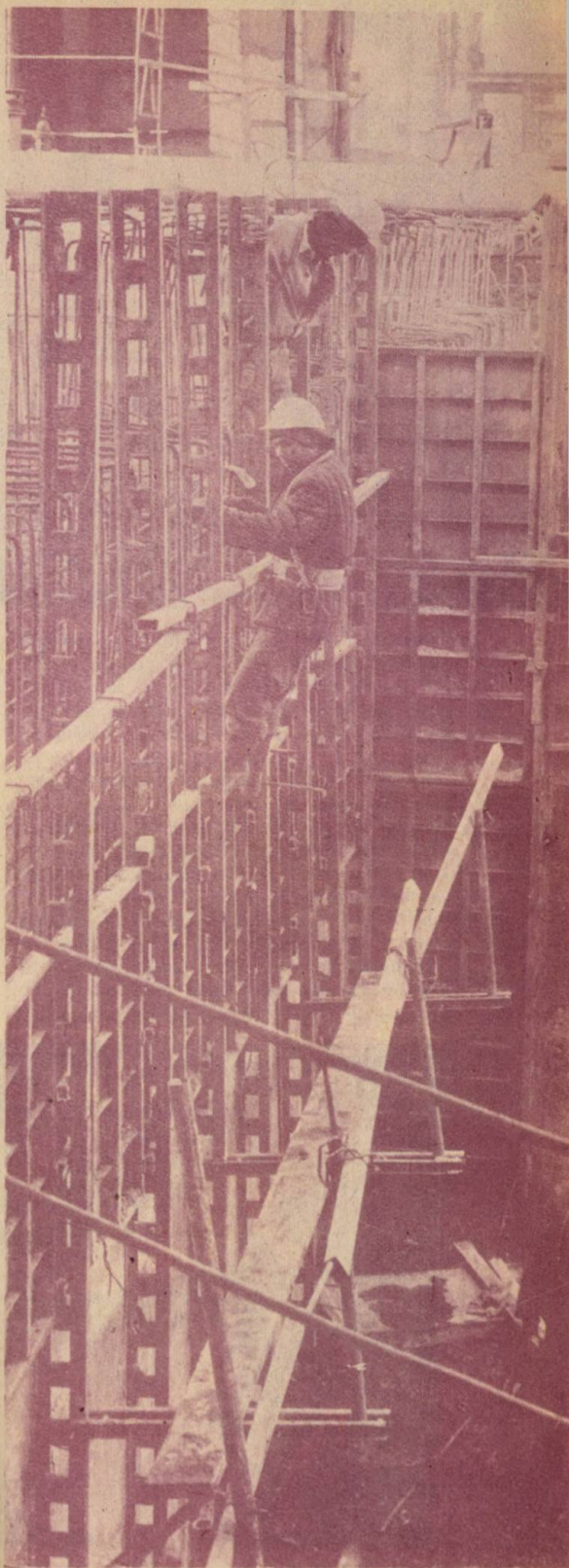
Au trecut două decenii de la cel de-al IX-lea Congres al partidului. Pentru istoria unei țări, a unui popor, două decenii înseamnă perioada relativ scurtă. Măsurînd, însă, nu anii, ci înfăptuirile, aceste două decenii însumează cele mai mari realizări obținute vreodată de poporul român.

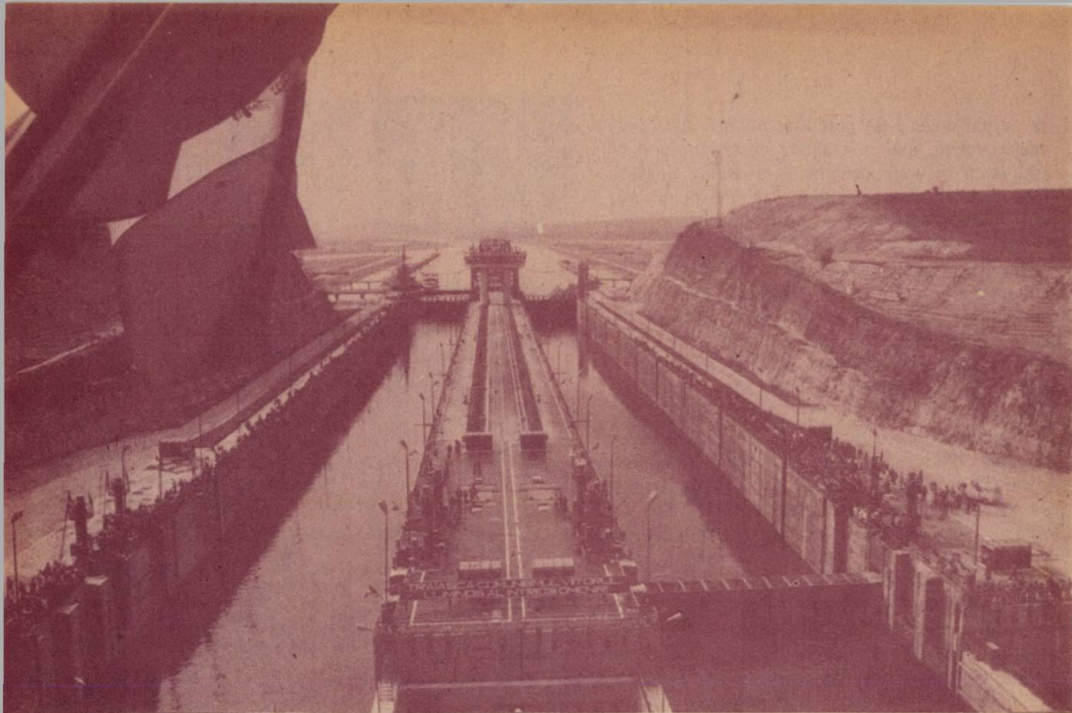
Sînt două decenii de cînd cel de-al IX-lea Congres, dînd expresie voinței supreme a întregii noastre națiuni, hotăra ca în înalta funcție de secretar general al partidului să fie ales tovarășul Nicolae Ceaușescu. Această fericită alegere a fost validată de istorie și este validată de ceea ce reprezintă România de azi, țară industrial-agrară al cărui venit național este de 16 ori mai mare decît în 1950. Toate marile acte istorice din viața României, de după cel de-al IX-lea Congres, între care edificarea unei industrii puternice și moderne, înzestrate cu utilaje la cel mai înalt nivel mondial, realizarea unei agriculturi socialiste intensive și trecerea la o nouă revoluție agrară, dezvoltarea fără precedent a învățămîntului, științei și culturii, adoptarea codului de muncă și de viață în spirit comunist, elaborarea Programului cu privire la fpurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea patriei noastre spre comunism, perfecționarea activității partidului, a statului, trecerea de la dictatura proletariatului la statul democrației muncitorești, revoluționare, la care se adaugă imensul prestigiu pe care România și l-a cucerit în lume, poartă pecetea personalității marcante a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

De la Congresul al IX-lea al partidului, de acum două decenii, pînă la cel de-al XIII-lea Congres, ale cărui lucrări s-au desfășurat în anul 1984, un impresionant arc peste timp marchează epoca cea mai densă în realizări din întreaga istorie a patriei noastre; epocă în care poporul român a reușit să se cunoască mai bine pe sine și să-și valorifice integral puterea de muncă, valențele de creativitate, resursele de inițiativă și inovare; o epocă în care, după însemnate acumulări cantitative, s-a trecut la realizarea unei noi calități a muncii și a vieții; o epocă în care toți fiii patriei, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, participă cu abnegație patriotică și avînt revoluționar la făurirea unei Românie frumoase și bogate, cum n-a fost niciodată în trecut.

Patria noastră, Republica Socialistă România!

21 august 1965 — o zi care rămîne adînc înțipărită în conștiințe. În această zi a fost adoptată noua Constituție, legea fundamentală a țării, carta libertăților, drepturilor și îndatoririlor

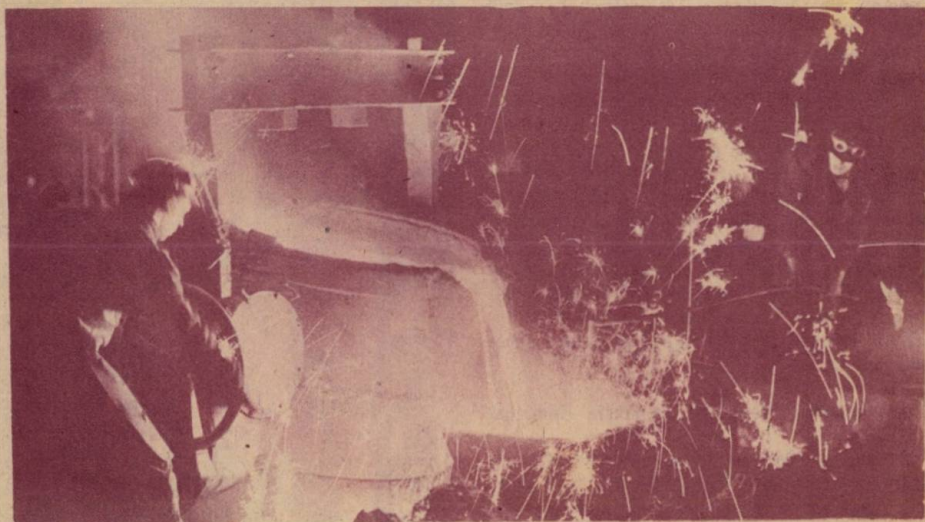

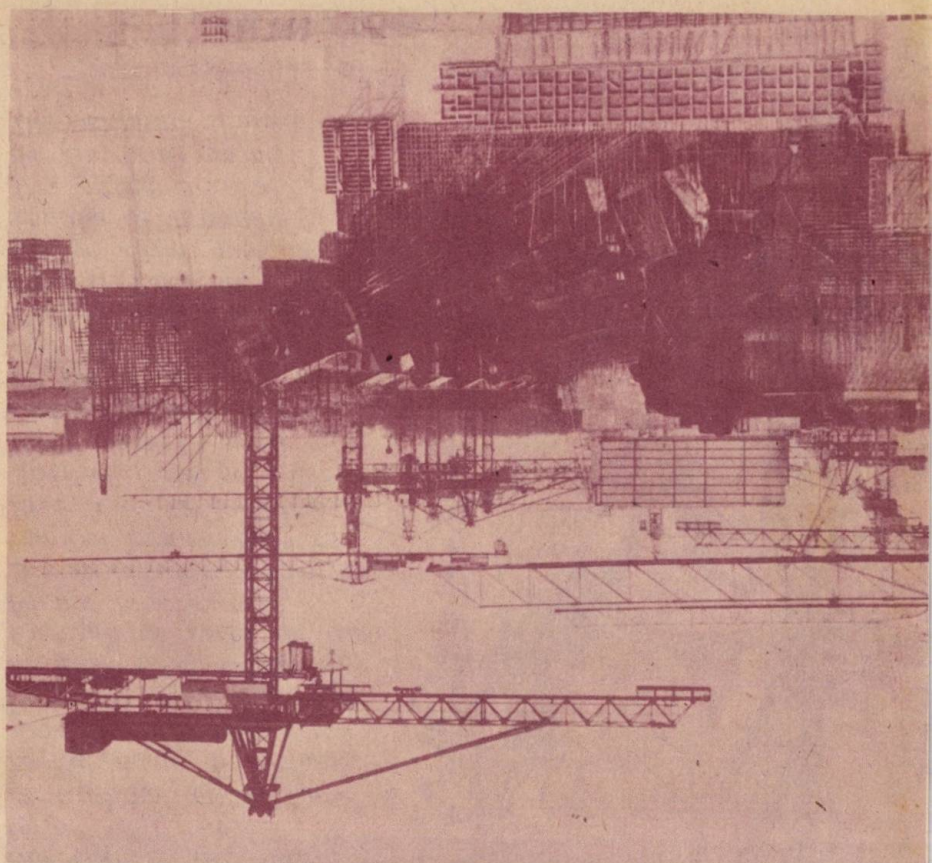

poporului. Textul noii Constituții a țării reflecta cuceririle revoluționare, pe care poporul român, sub conducerea partidului comunist le-a obținut după 23 August 1944. Se realizase economia socialistă unitară, fuseseră lichidate clasele exploatatoare și se abolise exploatarea omului de către om în patria noastră, se afirmaseră principiile socialiste de muncă și de viață, se încheiase procesul de transformare socialistă a agriculturii. Congresul al IX-lea al partidului, din iulie 1965, consemna victoria deplină a socialismului în România și deschidea, în viața patriei noastre, o nouă epocă istorică de profunde prefaceri revoluționare. Toate aceste realități au determinat adoptarea unei denumiri noi, care să exprime cu exactitate faptul că România era, așa cum proclama noua Constituție, stat al oa-

menilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar, că în societatea noastră sînt garantate libertatea și egalitatea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Prin urmare, se renunța la denumirea de Republica Populară Română, adoptată la 30 decembrie 1947, cînd a fost înlăturată monarhia și proclamată Republica. Noua Constituție, din august 1965, prevedea denumirea de Republică Socialistă România. Această nouă denumire a țării exprima victoria deplină a socialismului în România, și anticipa, totodată, marile înfăptuiri din „Epoca Ceaușescu”, trecerea la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism.

ANDREI BUZOIANU

CÎNTECUL „PALIEI“

Palie din Orăștie,
Tu lumina noastră vie,
Floare de tipografie
În răsadul tău bătrîn,
Din adîncul strat latin,
Înflori vorba: român
Pentru-nîiia dată-n lume
Făcînd nume de renume,
Arătînd c-am stat acasă,
În patria prea frumoasă,
În grădina ei mănoasă,
Cu sufletul strîns de dor,
Făcînd bine tuturor,
Din al dragostei izvor,
Luptînd pentru libertate
Prin foile de la carte,
Apărînd frate pe frate
Peste vitregia sorții,
Peste pragurile morții,
Ne-am simțit uniți cu toții,
Apărînd într-un cuvînt
Dreptul nostru vechi și sfînt.
De-aia, Palie, te cînt
Ca pe vatra numelui
Omului și neamului
Din patria dorului
Și din țara omeniei,
Din pămîntul României.

ION DODU BĂLAN

MAMA

*Spre o vîrstă de lumini,
într-o țară fără seamăn —
mă veghează ochi senini,
mă înalță dor de mamă.*

*Într-un suflet de copil,
cît o țară de petale —
simt ca soarele-n april
razele iubirii tale.*

*De la tine am comori:
cîstea și privirea clară,
grai de floare și de dor,
și de țară milenară.*

*Muncă, vis și frumuseți
sînt brățara ta de aur.
Tot ce-mi spui,
tot ce mă-nvești
e înfiușul meu tezaur.*

*Șoim viteaz mă-nvești să fiu,
de nimic să nu am teamă...
Mîndră ești că îți sînt fiu —
mîndru sînt de tine, Mamă.*

MIHAI NEGULESCU

Ion
Gouca

MĂRTURII DESPRE STRĂMOȘI

Printre numeroșii vizitatori ai Muzeului de istorie a Republicii Socialiste România, întâlnești zilnic grupuri de pionieri bucureșteni sau în trecere prin Capitală, care cercetează cu interes și dragoste exponatele.

Tinerii vizitatori manifestă un viu interes pentru istoria strămoșilor noștri. Mărturiile materiale ale existenței străvechii civilizații a daco-geților exercită o mare forță de atracție. Printre acestea un loc de seamă ocupă tezaurele din obiecte de argint. Calitatea acestor obiecte demonstrează că strămoșii noștri au fost mari meșteri în modelarea metalului și, în același timp, artiști de o excepțională valoare...

TEZAURE de argint

În partea finală a Columnei lui Traian apare o scenă care înfățișează un grup de oșteni romani transportând prada de război capturată de la daci. După opinia specialiștilor, o mare parte din obiectele capturate de ocupanți erau piese de artă lucrate în metale prețioase, mai ales în argint. La existența unor astfel de bogății în Dacia preromană, descoperite și prin săpături arheologice, s-au referit de-a lungul timpului numeroși istorici din toate timpurile. În comentariile lor, ei vorbesc nu numai de cantitatea acestor obiecte, dar și despre semnificația lor, demonstrând existența unei vieți economice puternice, unitare pe întinsul întregului teritoriu locuit de strămoșii noștri.

Specialiștii disting în tezaurele descoperite două categorii de obiecte: podoabele de corp sau vestimentație și obiectele decorative. În prima categorie se situează fibulele (un fel de agrafe, având și rol de podoabă), apoi brățările, colierele, inelele și lanțurile. În cea de-a doua se numără mai ales vasele — adesea semisferice, cu picior sau în formă de trunchiuri de con.

Variatatea și frumusețea acestor obiecte pot fi apreciate în sălile Muzeului de istorie națională, unde sînt grupate cele mai vestite tezaure de argint descoperite pînă acum, reprezentînd majoritatea tipurilor de argintărie lucrate de meșteri localnici daco-geți. Dintre acestea vă prezentăm

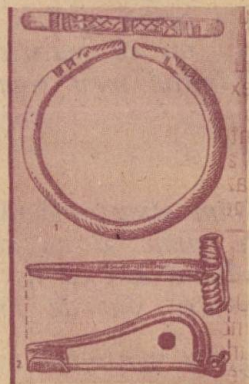
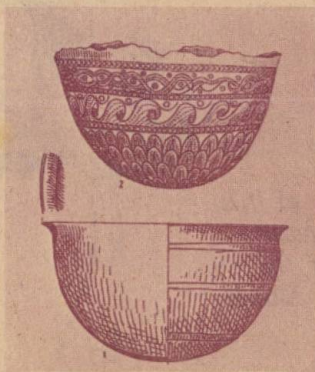
Este unul dintre cele mai frumoase. Găsit în județul Harghita, el este vestit prin valoare (conține 3 650 g argint), dar și prin bogăția elementelor decorative. A fost descoperit în 1953, cu prilejul unor lucrări la o carieră de piatră situată la sud de Miercurea-Ciuc.

Tezaurul este alcătuit dintr-o serie de cupe cu sau fără picior, precum și din fragmente de vase. Motivele geometrice și vegetale, florile, frunzele cu vîrfurile în jos, precum și liniile incizate uimesc prin inventivitate și minuțiozitatea execuției.

Foarte frumoase sînt și brățările cu capete libere, care se pun fără a fi prinse, decorate cu cerușele și linii incizate, ca și brățările cu vîrfurile în forma capului de șarpe.

TEZAURUL DE LA SÎNCRĂIENI

CÎTEVA ÎNTREBĂRI

În fața tezaurului de la Sîncrăeni purtăm un scurt dialog cu dr. **Alexandru Vulpe**, cercetător principal la Institutul de arheologie.

- Ce reprezintă pentru arheologi un tezaur cum este cel din fața noastră?

- De la început se cere făcută precizarea că tezaurul de la Sîncrăeni nu este unic. Pe teritoriul țării noastre arheologii au scos pînă acum la iveală peste 120 de astfel de tezaure și, desigur, seria va continua. Interesant este că toate aceste tipuri de tezaure de argint sînt asemănătoare ca tehnică de execuție și au fost găsite în toate zonele țării: în ținuturile Dorohoiului, Doljului, Bihorului, în zona Bucureștilor etc. Ele sînt, fără îndoială, produse ale meșterilor autohtoni și oglindesc un înalt nivel economic, cultural, existent acum mai bine de două mii de ani pe teritoriul patriei noastre. Este vorba de o civilizație unitară, aflată pe o înaltă treaptă de dezvoltare. Ați ales bine tezaurul de la Sîncrăeni, ca fiind unul din cele mai frumoase și reprezentative.

- Există oare o explicație pentru faptul că acest tezaur se distinge prin realizare artistică?

- Desigur. Tezaurul a fost descoperit nu departe de o așezare dacică importantă, un centru puternic, revelator pentru civilizația daco-getică, așezare care a făcut parte din înfloritorul stat al lui Burebista. Într-o asemenea cetate au existat, desigur, mari meșteri argintari, adevărați-creatori de artă. Ei au putut realiza asemenea frumuseți.

- Se știe că dacii erau mari meșteri și în prelucrarea altor metale, fierul mai ales...

- Descoperirile arheologice au arătat că, în toate așezările dacice, fierul era prezent într-o mare varietate de tipuri de unelte,

începînd cu simple scoabe și mergînd pînă la unelte complexe, destinate prelucrării lemnului și pietrei, tîrnăcoape de minerit, ciocane grele și nicovale.

- Desigur că și prelucrarea argintului presupune existența unor unelte de fier...

- Chiar foarte multe unelte și foarte delicate. În sensul acesta sînt interesante descoperirile din ultimele decenii, care au scos la iveală tot felul de instrumente cu care meșterii realizau în argint aceste minuni de artă. La Ziridava (astăzi Pecica), de exemplu, a fost identificat un atelier de argintărie unde s-a găsit o trusă importantă de unelte specifice lucrării argintului. Dar și în alte localități, la Tilșca, Poiana, Cozia, Ocnița s-au găsit nicovale minuscule, dăți cu lamă îngustă, creuzete de mici dimensiuni - fără îndoială, uneltele de lucru ale unui meșter argintar.

- Care este tezaurul de argint dacic cel mai recent descoperit?

- Tezaurul de la Lupu, comuna Cergău, Județul Alba. Este din aceeași familie ca și cel de la Sîncrăeni. Remarcabil la acest nou tezaur sînt paftelele gravate cu desene de mare finețe.

- Ce a adus nou arheologia românească din zilele noastre în cunoașterea istoriei daco-geților?

- Arheologia modernă a adus o mare cantitate de informații, care, printr-o serie de analize statistice, au permis să se urmărească mai bine răspîndirea tipurilor de cultură. În prezent, cunoaștem cu un grad ridicat de precizie tipul de așezări ale daco-geților, strămoșii noștri, care au viețuit în permanență pe locurile unde trăim și noi astăzi, formele de cultură materială și spirituală pe care le-au creat. Concluziile care se pot trage sînt foarte importante și, prin gradul lor înalt de exactitate, esențiale pentru studiul științific al istoriei.

ADAMCLISI

Calătorul care se îndreaptă dinspre Constanța spre Ostrov ajunge, pe un drum lateral, la Adamclisi, frumoasă localitate dobrogeană care adăpostește unul dintre cele mai interesante complexe muzeistice din țară - monumentul de la Adamclisi. Istoria acestui important vestigiu, concepția sa arhitectonică și artistică, sistemul de construcție îl așază în rîndul marilor monumente din lume.

UN MONUMENT FĂRĂ EGAL

Dacă pietrele din partea locului ar prinde viață, atunci pînă la noi ar ajunge vuietul unor cumplite bătălii, în care zăngănitul spadelor s-ar împleni cu

șuierul lăncilor, gemetele răniților cu strigătele de victorie. Și astfel am deveni pentru o clipă martorii războiului purtat de Traian contra vitejilor daci.

Se știe că, în afara bătăliilor de la Ta-

pae și din Munții Orăștie, romanii au mai purtat lupte cu dacii și aliații lor în Dobrogea. Locul unei astfel de lupte a fost Adamclisi. În semn de biruință, Traian a înălțat un monument de mare splendoare, care să amintească lumii de victoria imperială. Ridicat pe cea mai înaltă colină a localității, monumentul, el însuși foarte înalt, avea să se arate privirilor de la mare distanță.

Să observăm câteva clipe monumentul de la Adamclisi așa cum a fost reconstituit în complexul muzeistic din localitate.

Pornind de la bază, vom observa că monumentul este înconjurat de șapte rânduri de trepte constituite din blocuri masive de piatră. Deasupra lor se află o platformă de 2 m lățime. De aici se înalță masiv corpul cilindric al monumentului, la construcția căruia s-a folosit aproape 500 de blocuri de piatră. Nici un fel de element decorativ nu întrerupe masivitatea monumentului până în partea lui superioară, unde apare un brâu din blocuri de piatră purtând o bogată ornamentație. Sînt metopele, 54 la număr, pe care apar sculptate momente din războiul daco-roman.

Întocmai ca pe Columna lui Traian, putem și aici reconstitui momente ale acelei confruntări zguduitoare a anilor din primul război dacic (101-102 e.n.). Iată-i pe soldații romani bine înarmați, apărați de scuturi, pornind la asalt, înțimpați de dîrzenia dacilor și a aliaților acestora. Iată un alt moment dramatic, cel al retragerii populației civile. Sau cel al prinderii unor prizonieri. Pe 6 metope apare chipul împăratului Traian.

Fiecare metopă prezintă o scenă independentă și este despărțită de cealaltă printr-un pilastru. După șirul metopelor urmează, ca o pauză bine gândită, o friză cu o ornamentație bogată, pe care specialiștii o consideră de mare originalitate. Friza este urmată de o cornișă ornamentală cu capete de lei, 13 la număr, care constituie guri de scurgere a apei de pe acoperiș. Deasupra cornișelor, un brâu din blocuri de piatră, într-o așezare simetrică, alcătuiește un șir de creneluri, toate de aceeași înălțime. Pe fiecare crenel este sculptat un prizonier legat de un copac. Portul diferit al acestor prinși i-a condus pe istorici la concluzia că dacii, pentru a se apăra împotriva puterii romane, au încheiat o coalțiție cu vecinii lor.

Existența acestor sculpturi a permis efectuarea unor interesante studii asupra portului dac. Elemente specifice ale costumului dac, cum ar fi cămașa despicată în părți, încinsă cu o curea lată, ținării, căciula au fost aceleași pe tot cu-

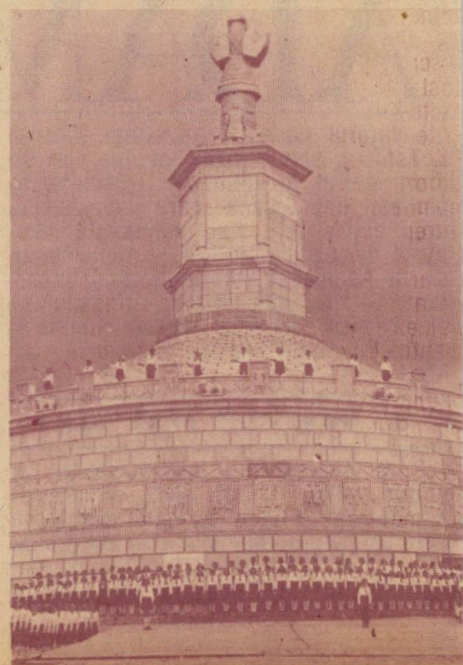
prinsul țării și s-au păstrat în portul popular pînă în zilele noastre.

După ce am parcurs toate aceste părți ale monumentului, ajungem la acoperiș, lucrare aptă să ne vorbească despre tehnica inginerească a acelor timpuri. Alcătuit din mai multe rânduri de piatră așezate ca solzii, acoperișul are o înclinare bine calculată pentru scurgerea apei. În centru se înalță cu semeție trofeul - o sculptură uriașă, ridicată pe un soclu împreună cu care totalizează peste 9 m înălțime. Este statuia unui ostaș roman în armură, fără coif (coiful s-a pierdut), concepută ca un simbol al

Înălțat acum 18 veacuri, monumentul atît de bogat în semnificații a constituit și obiectul a numeroase cercetări. Unele taine au fost dezlegate, altele nu.

Analizele de laborator au arătat că piatra folosită în construcție a fost adusă de la o carieră deschisă de romani și apoi părăsită, aflată la circa 3 km distanță. Blocurile mari de calcar de 4—5 tone erau transportate cu tăvălugi, iar sculpturile au fost executate chiar în apropierea monumentului.

Recent, la Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu” s-au întreprins o serie de cercetări privind tehnica realizării scenelor de luptă, a figurilor așa cum apar înfățișate pe Columna lui Traian. Datele obținute vor fi comparate cu cele oferite de monumentul de la Adamclisi, specialiștii urmînd să lămurască probleme privind arta acelor timpuri îndepărtate.

victoriei și un omagiu adus învingătorilor. Pentru completarea ideii triumfului, la picioarele trofeului se află o compoziție alcătuită din trei statui: două femei șezând și un bărbat cu mâinile legate, semn al supunerii celor învinși.

DRUM PRIN ISTORIE

Încă din primele decenii ale secolului al XIX-lea, călătorii au fost impresionați de vestigiile monumentului de la Adamclisi. Ei ne-au lăsat mai multe descrieri ale lui. Există și o schiță care ni-l înfățișează așa cum arăta în 1864.

Mai târziu, săpăturile arheologice întreprinse de marele nostru istoric Grigore Tocilescu timp de opt ani, cu începere din 1882, au adus lumină în multe taine care învăluiau colosala construcție. Cu acest prilej, a fost descoperită inscripția care arată că monumentul a fost înălțat de Traian ca un trofeu al victoriei, ceea ce a pus capăt unor dispute purtate în jurul originii lui. Tot lui Gr. Tocilescu și colaboratorilor săi i se datorează schița de reconstituire a monumentului care a stat la baza lucrărilor întreprinse mai târziu de către cercetători ai Institutului de Arheologie sau chiar din străinătate.

La sfârșitul secolului trecut, numeroși oameni de cultură au cerut ca monumentul să fie reconstituit la București. Ideea a fost susținută și de Mihail Kogălniceanu. Astfel a început transportarea părților componente: metope, piștri, creneluri spre București. A fost un transport greu, efectuat cu carele, cu leful, cu trenul. Mai apoi, guvernul nu s-a mai arătat dispus să suporte cheltuielile reconstituirii. Ideea a fost părăsită.

Anii au trecut și, cu toate vicisitudi-

nile, din fericire, părțile componente au fost păstrate. Unele părți pierdute au putut fi recuperate. Cele foarte puține care nu s-au mai găsit sînt cunoscute din descrierile rămase de la specialiști.

În anii ultimului deceniu, părțile componente ale monumentului au fost readuse la Adamclisi, trecîndu-se la reconstituirea lui. Astfel a fost redat publicului un monument istoric care vorbește peste veacuri despre faptul că noi și strămoșii noștri am trăit întotdeauna pe aceste locuri. Aici, în zilele sărbătorești, purtătorii cravatei roșii cu tricolor aduc cel mai fierbinte omagiu glorioșilor înaintași ai poporului român.

Din paginile manualului școlar ne-a rămas întipărit pentru totdeauna în minte, chipul marelui domnitor român Mihai Viteazul. Acest portret a fost cunoscut aparținând unui pictor din școala flamandă, Egidius Sadeler, care a trăit între anii 1570 și 1628. Artistul a călătorit mult și a fost pictorul împăratului Rudolf al II-lea. În această calitate l-a cunoscut la Praga pe Mihai Viteazul și a realizat, în 1601, acest portret, ajuns prin veacuri până la noi. Ca și alți pictori ai vremii — și ca de altfel cronicarii timpului —, Sadeler a fost impresionat de personalitatea domnitorului român, căruia i-a redat cu mult realism chipul.

Referindu-se la acest portret,arele cărțurar Nicolae Iorga evidențiază forța cu care artistul a surprins expresia lui Mihai Viteazul, „aprigii săi ochi”, „barba răscolită de viforul nenorocirilor”.

Tot Nicolae Iorga scrie cu căldură despre portrele domnitorului așa cum ne apare în fresca de la Căluși și în cea de la Tirgoviște.

Unul dintre cele mai importante tablouri înfățișând chipul lui Mihai Viteazul este cel aflat la Viena, pe care noi îl cunoaștem din diferite reproduceri. Tabloul constituie un adevărat document istoric, care evidențiază prestigiul de care s-a bucurat domnitorul și în afara țării. În tabloul la care ne referim, o scenă de la curtea împăratului Rudolf al II-lea, personajele sînt plasate după importanța lor. Mihai Viteazul se află în grupul principal. Este îmbrăcat în mare ținută:

poartă o mantie largă, voievodală, aruncată pe umeri, prinsă cu o paftă. Tabloul poartă semnătura D.O.F. Francken și datează din 1601, ca și tabloul lui Sadeler.

Familia Francken numără mai multe generații de pictori. Tabloul de la Viena este opera lui Francken cel Bătrîn. Cîteva reproduceri după acest tablou, cu foarte mici deosebiri de amănunt, există în cîteva muzee europene, unele datorîndu-se altor pictori din familia Francken. Astfel, în Italia se găsește un tablou provenit din vechea colecție Corsini. Un tablou asemănător, dar de dimensiuni duble și purtînd aceeași semnătură se află la Bruxelles. Alte reproduceri se găsesc la Berlin, Erfurt și Gotha.

Nicolae Iorga vorbește despre un tablou asemănător, cu foarte mici diferențe, aflat la Muzeul Prado din Madrid. Iar cunoscutul istoric de artă care a fost George Oprescu a descoperit o copie la Muzeul Calvet din Avignon (Franța).

Personalitatea marelui domnitor, fauritorul primei uniri politice a țărilor române, s-a impus cu neasemuită forță în conștiința artiștilor vremii sale.

VESTIGII ISTORICE

Muzeul de istorie al municipiului București păstrează două săbii de o deosebită valoare. Ele sînt mărturie de preț ale unui trecut de luptă rămas în istorie și legendă.

Una dintre săbii i-a aparținut lui Constantin Brîncoveanu. Ea are o lungime de 107 cm, lama fiind puțin curbată, iar minerul avînd formă de baston. Se mai păstrează 14 din cele 24 de pietre prețioase de culoarea chihlimbarului care i-au fost încrustate inițial. Lama săbiei are ornamente florale intrinsece de cinci floricele colorate în roșu închis și albastru. Teaca este con-

recționată din piele neagră, împodobită cu plăcuțe de metal aurit și ornamente florale.

Cea de-a doua sabie — operă a măștrilor armurieri din Toledo (Spania) — a fost primită în dar de Alexandru Ioan Cuza de la locuitorii din Turnu-Măgurele, ca semn al recunoștinței acestora pentru înfăptuirea reformei agrare. Lungimea acestei săbii este tot de 107 cm. Are garda

STEAGUL NOSTRU

Trei culori: roșu, galben și albastru. Sint culorile steagului care flutură sub cerul senin al României socialiste. Sub aceste culori poporul nostru și-a dobândit, prin lupte milenare, unitatea și independența, și-a făurit o țară liberă și demnă.

Cele trei culori ale stindardului României sint simbolul dragostei noastre de țară. De aceea, ne descoperim cu adînc respect în fața drapelului patriei. Tînărul ostaș depune jurămîntul de credință în fața steagului și tot în fața lui pionierul se angajează să-și slujească patria cu totală dăruire.

Iubind cu dragoste fierbințe tricolorul, să cunoaștem cîte ceva din istoria lui.

Roșul, galbenul, albastrul au apărut încă pe însemnele neînfricaților daci, strămoșii noștri. Într-un document oficial emis de împăratul bizantin Justinian la 14 aprilie 513 și păstrat la Vatican, cele trei culori sint descrise ca fiind însemne ale dacilor. Într-o scriere publicată în 1851, la Brașov, istoricul german J.F. Neigebauer arăta și el că tricolorul drapelului românesc a fost moștenit de la daci.

Prima mențiune documentară despre tricolor folosit ca steag o găsim într-o diplomă dată la 2 noiembrie 1765.

Revoluționarii pașoptiști aveau să susțină cu înflăcărare necesitatea instaurării tricolorului ca drapel național. Printre primele măsuri luate de guvernul provizoriu de la București în 1848 au fost înființarea unei armate revoluționare - din care să se formeze viitoarea armată națională - și instituirea steagului național. La 14/26 iunie 1848, printr-un decret guvernamental, se stabilește că drapelul va avea culorile: roșu, galben, albastru, așezate pe orizontal. Pe culoarea din mijloc urma să se înscrie deviza revoluției: Dreptate-Frăție. Această dispunere a culorilor s-a păstrat și după Unirea din 1859, pînă la finele domniei lui Alexandru Ioan Cuza, în 1866.

Din timpul domnitorului Cuza s-au păstrat

două exemplare ale tricolorului românesc: un steag înmînat lui Cuza de către Adunările electivale ale Moldovei și Țării Românești, cu aceeași dispunere a culorilor pe orizontală. În centru, pe culoarea galbenă, putem vedea cele două steme înfrățite: acvila și capul de bour. Pe culoarea roșie stă scris: „Reprezentanții României v-au încredințat stindardul”. Acest steag constituie un prețios exponat al Muzeului de Istorie al R.S.R. Al doilea drapel, din aceeași epocă, se păstrează la Muzeul Militar Central.

Începînd cu anul 1866, crescînd numărul unităților militare, începe să apară un număr mai mare de steaguri. Ordinea și așezarea culorilor sint cele de pe steagurile noastre de azi. Sint stindardele care au fost acoperite de glorie de către ostașii noștri la Plevna, la Grița, la Smirdan, în 1877, în luptele pentru cucerirea Independenței de stat.

La 1 decembrie 1918, cînd, la Alba Iulia, se împlinea voința de unire a poporului, tricolorul flutura ca simbol al unui vis milenar. Nemuritoarele fapte ale eroilor de la Oituz și Mărășești au acoperit de glorie drapelele țării.

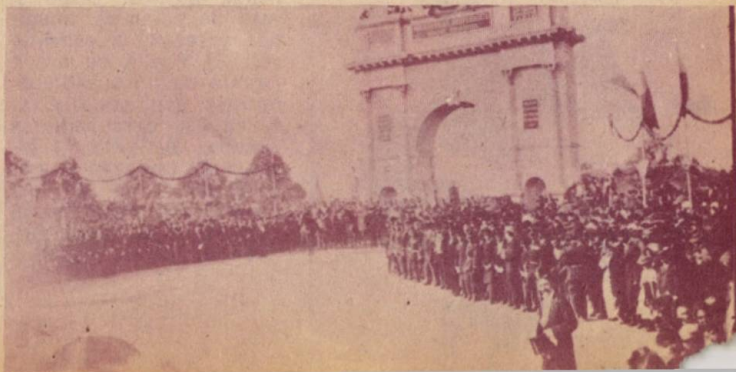
Sub flamurile tricolore, ostașii romani au luptat în cel de-al doilea război mondial pentru alungarea din țară a hitleristilor, pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei naziste.

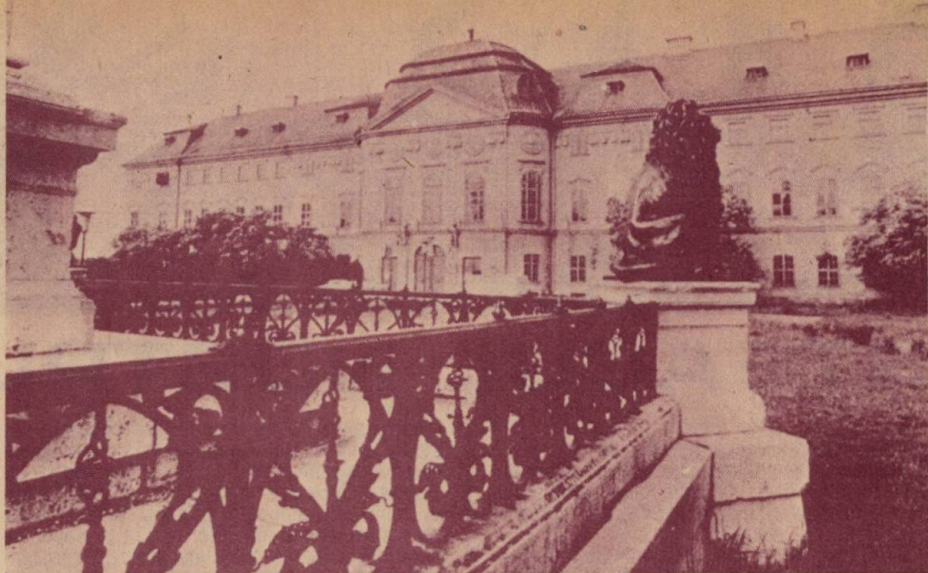
În 1947, cînd a luat ființă republica noastră, pe faldurile tricolorului a înflorit stema nouă a unei țări noi, semn al înfrățirii muncitorilor și țăranilor, care, uniți, fără deosebire de naționalitate, muncesc laolaltă pentru înflorirea patriei socialiste.

Astăzi, la 40 de ani de la zilele fierbinți ale lui August 1944, România socialistă își înalță cu mîndrie în fața lumii întregi drapelul național, a cărui noblete, a cărui demnitate cu vechi izvoare în istorie le înnoiește zi de zi prin efort constructiv, prin luptă tenace pentru viitorul fiilor săi, pentru pacea planetei.

din argint aurit, în care sint încrustate 17 diamante, un Smarald mare, 55 de smaralde mici și 28 de rubine. Pe o parte a lamei se află inscripția: „Suvenir de la cetățenii comunei Turnu-Măgurele, Mării sale domnitorului Românilor, pentru mărețele fapte ale anului 1864”, iar pe cealaltă parte este scris „Arta de Toledo — 1864”.

C. VODĂ

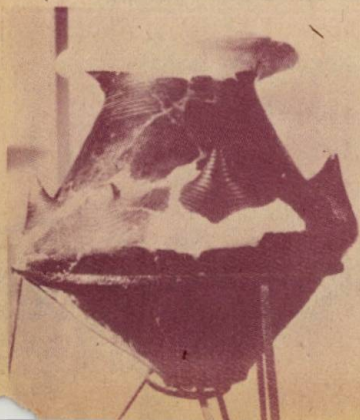
MUZEUL ȚĂRII CRIȘURILOR

Deosebit de interesant privind bogăția de materiale privind evoluția societății umane pe meleagurile bihorene, Muzeul Țării Crișurilor reprezintă un punct de mare interes pentru vizitatorul obișnuit ca și pentru specialistul în istorie, etnografie, artă. Expoziția de istorie a muzeului prezintă cronologic dezvoltarea civilizației omenestii pe aceste teritorii, începând cu unelte de cremene și din opal ale celei mai mari și mai vechi așezări preistorice din zonă. Printre mărturiile epocii neolitice (circa 5000—1900 î.e.n.) se numără și vase de lut. Formele variate ale acestor vase, prezente și în muzeu, motivele ornamentale (incizie, imprimări, perforări, pictură) conferă ceramicii culturii Tisa o indiscutabilă valoare estetică. La Sălacea, Tarcea, Valea lui Mihai au fost descoperite

rite unelte de aramă, în special tîrnăcoape. Un astfel de tîrnăcop, descoperit la Tarcea, este unic în Europa prin mărimea și greutatea sa. Din aceeași perioadă, în peștera de la Călățele a fost descoperite mai multe vase de lut. Și această importantă descoperire poate fi studiată în muzeu.

Numeroase obiecte, alte dovezi materiale vorbesc despre o îndelungată existență pe aceste meleaguri. Așezările fortificate, tezaurile monetare, podoabele descoperite în zona Crișurilor atestă continuitatea societății autohtone romanizate și românești în plină dezvoltare. Cultura și arta medievală din Bihor sînt ilustrate printr-o gamă variată de piese de sculptură, de argintărie, pictură, manuscrise și cărți rare.

1) Investigațiile făcute pe dealul Cetățea au dat la iveală existența unui atelier traco-dacic unde, pe lângă piese de argint lucrat, au fost găsite și vase de ceramică. Imaginea reprezintă un astfel de vas. 2) Fibule de argint (agrafe de prins îmbrăcăminte) din secolul al IV-lea e.n. descoperite la Oradea. 3) Peste 14 tezaure de podoabe și monede din argint au fost descoperite pe teritoriul Crișanei. Iată cîteva monede dacice de argint.

PALOȘUL

CU MÎNER DE ARGINT

1538. VARA. LA CURTEA DIN SUCEAVA ERA LINIȘTE. ODAILE RĂMĂSESERĂ TOATE GOALE. PETRU RAREȘ ÎȘI TRIMISESE DOAMNA ȘI ODRASLELE - PE ILIEȘ, PE ȘTEFAN ȘI PE DOMNIȚA CEA MICĂ RUXANDRA - SĂ PETREască VARA LA CETATEA CÎCEULUI. DOMNUL ȚĂRII NU MAI FUSESE VĂZUT DE CITEVA ZILE. SE SOPTEA CĂ AR FI BOLNAV.

SCENARIU:
COSTACHE ANTON
DESENE:
ȘANDU FLOREA

MĂRIA TA, IARTĂ-MI VORBELE PROASTE PE CARE LE-AM ROSTIT. NU SUPA DE CAROTE MĂ PĂCEA PE MINE SĂ MOR CU ZILE, CI SOLII DE LA POARTA OTOMANĂ CARE AU VENIT ȘI TE-AȘTEAPTĂ.

ÎN ACEEASI ZI TOADERE URSU A COBORÎT ȘI A ADUS BOIERILOR VESTEA CEA MARE: CĂ MĂRIA SA PETRU VODĂ S-A ÎNSĂNĂTOȘIT ȘI CĂ LE PORUNCESTE SĂ SE STRÎNĂ ÎN SALA DIVANULUI.

MĂRIA TA, NE ÎNCHINĂM CU SUPUNERE ȘI NE BUCURĂM CĂ CEL DE SUS S-A ÎNDURAT SĂ TE FACI ÎNCE ȘI SĂ TE ÎNTORCI LA CÎRMĂȚĂRII ÎN CLUPE ATÎT DE GRELE PENTRU MOLDOVA.

OARE FRIGURILE SLĂBITU-MI-AU AUZUL? DESPRE CE CLUPE GRELE VORBESTI, HATMANE MIHULE, CĂ DOAR CŪ IAN, CONTE DE TARNOV, S-A ÎNCHETAT PACE...

ASA-I, MĂRIA TA, S-A ÎNCHETAT, DAR SE APROPIE SĂ NE LOVEASCĂ DIN COASTĂ, SASHIB GERAJ, HANUL TATARILOR.

DACĂ SASHIB GERAJ ARE SĂ NE LOVEASCĂ, AVEM SĂ-I LOVIM ȘI NOI, ASA CUM ȘTIM ȘI NE ȚIN PUTERILE.

MĂRIA TA, ȘI SOLIMAN, TEMUTUL ÎMPĂRAT DE LA MIAZĂZI, NE-A TRIMIS SOLII CU TURBANE COLORATE CARE NU PREVESTESC NICIC BUN.

TURBANELE COLORATE ÎN VERDELE DIN STEAGUL PROFETULUI, ÎNSEAMNĂ RĂZBOI ȘI VARSARE DE SÎNGE, MĂRIA TA.

DACĂ SOLII ÎMPĂRATULUI SOLIMAN TOT AU VENIT, TRIMITE SĂ-I CHEME, HATMANE! SÎNTEM DORNICI SĂ VEDEM ȘI NOI ACELE TURBANE CE FAC PE UNII SĂ TREMURE...

LA UN SEMN FĂCUT DE HATMANUL MIHU, TRIMBĂȚĂII VESTIRĂ, ASA CUM SE CUVINE, ÎNTRAREA UNOR OASPEȚI DE VĂZĂ.

MOLDOVA E A SULTANULUI. ȘI LOCUTORII CE STAU ÎN EA SÎNT SUPUSII LUI. DE ACEEA LUMINATUL MEU ȘI PĂIN ÎȚI CERE SĂ PLĂTEȘI NEÎNȚIRIAT TRIBUTUL ÎNAUR, CĂI ȘI COPIL.

SI PENTRU CĂ AI NESOCOTIT DE DOUA ORI VOINTA STĂPINULUI MEU, AFLĂ CĂ NU VEI DOBÂNDI IERTAREA DECÂT MERGÎND SI PLECÎNDU-ȚI FRUNȚA ÎN FATA STRĂLUCIRII LUI, TU ȘI TOȚI BOIERII ȚĂI.

MOLDOVA A FOST DIN TOTDEAUNA A PĂRÎNȚILOR, A BUNILOR ȘI STRĂBUNILOR NOȘTRI. NU ȘTIM NICI UN HRISOV CĂRE SĂ DOVEDEASCĂ A FI FOST MOȘIA ALTCUIVA.

MERGETI ȘI SPUNETI STĂPINULUI VOSTRU CĂ O FI ÎN CURCĂT DRUMURILE, ORI RĂBOJURILE, CĂCI NICI DATORII ÎN AUR, ÎN CAI SAU COPII, NU ȘTIM SĂ AVEM CĂ TRE DOMNIA LUI.

VAI, VOUA CELOR CE NU ȘTIȚI SĂ PREȚUIȚI BUNĂTATEA STĂPINULUI MEU.

MĂRIA ȚA, PUTEREA TURCULUI E NEMĂSURATĂ. SULTANUL SOLIMAN VINE ASUPRA NOASTRĂ CU FLOAREA OȘTIRII LUI, 150000 DE SPAHII ȘI IENICERI.

SPAII ȘI IENICERI ȘI SULTANI AU MAI VENIT ȘI ALȚAȚA, HATMANE. CÎȚI AU VENIT? ȘI CÎȚI S-AU MAI ÎNTORS? ACEST PALOS A FOST MARTOR LA PODUL ÎNALȚ ȘI VALEA ALBĂ. DACĂ AR AVEA GLAS AR SPUNE.

SOLII CU TURBANE COLORATE ȘI-AU PORNIT DEGRABĂ OAMII-LE PE DRUMUL DE ÎNTOARCERE.

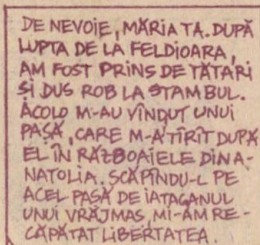
MĂRIA ȚA, POATE AR FI BINE SĂ CERCI A TE ODHNI PUȚIN.

DOAMNE, ȚĂȚUTA A VĂZUT UN TURC FURISÎNDU-SE ÎNCOACE, I-A PUS MINA ÎN CEAFĂ ȘI L-A PRINS.

CE ȘPUI TU, OANO? UN TURC?

OAMENII TRIMISI DE SULTAN ORI DE HATMANUL MIHU, RĂSĂREAU CA DIN PĂMÎNT LA TOT PASUL, DAR NU OPREAU NEGUTĂTORII. PENTRU NEGUTĂTORII DRUMURILE ERAU LIBERE...

ASTFEL RAREȘI ÎNSOTITORII SĂI TRECURĂ FĂRĂ NICI-O OPRELIȘTE SPRE MUNTII CEI ÎNALȚI...

TIIMPUL CÎȘTIGAT CU AJUTORUL DOMNIIILOR VOASTRE E MAI SCUMP DECît TOT AURUL DIN LUME... ORIUNDE VETI AJUNGE SĂ SPUNETI SĂ SE GĂTEASCĂ IARĂȘI DE LUPTĂ...

TOADERE, SĂ TRIMIȚI ȘTAFETE ÎN TOATE ȚINUTURILE... ÎN VRANGEA LA CIOBANII DE PERARĂU, DIN ȚARA DORNELOR, LA PLUȚĂȘII DE PE BIS-TRITA, LA TĂPINĂRII DE PE MESTE-CĂNIȘ, LA VICOVENI ȘI PUTNENICI ȘI LA GĂLĂTENI...

VREAU CA TOATĂ SUFLAREA ACESTUI PĂMÎNT SĂ SE ADUNE ÎNTR-O SINGURĂ VOINȚĂ ȘI PUTERE, SĂ ȘTIE ȘI SĂ AS-TEPTÉ SEMNUL DIN BĂTRÎNII AL RĂZBUNĂRII FĂCĂ DE ASUPRIȚORI. VODĂ RAREȘ N-A PIERIT!...

NOI DOI, SPĂ-TARE, OÎI URCA PUTIN PÎNĂ LA VORNICUL HRĂNĂ. IAR TU, OANĂ, MAI LASĂ ARCUL ȘI SULITA ȘI CEARCĂ DE-ȚI AMINTEȘTE CUM POATE FI GĂTIT UN COCOȘ DE MUNTÉ...

AM AJUNS TÎRZIU, VOR-NICE HRĂNĂ. AȘA CUM TÎRZIU AM ÎNȚELES CÎT ADEVĂR ERAU ÎN VORBELE TALE. ACEST PALOS, PÎNĂ ACUM N-A FOST ÎNVINS ÎN NICI-O BĂTĂLIE...

PE ASCUȚISUL LĂI JUR SĂ FAC DREPTATE AȘA CUM ȚI-A FOST VOIA ȘI SĂ PUN MOLDOVEI O NOUĂ TEMELIE DE LIBERTATE. VOI FI CE-AM FOST ȘI MAI MULT DECît ATÎTA!...

-SFÎRȘIT-

pe firul BUZĂULUI ≈

Pentru zilele de vacanță vă facem o invitație pe Valea Buzăului, un ținut cu frumoase priveliști și bogății naturale, cu așezări pitorești, care în anii din urmă au cunoscut o dezvoltare fără precedent, cu tradiții etnografice și folclorice deosebit de originale și valoroase.

Valea Buzăului începe la hotarul dintre județul Covasna și județul căruia îi împrumută numele. După ce lasă în urmă culmile semețe ale munților Buzăului, cu păduri de fag și foioase, cu poieni, vara acoperite de covorul florilor și iarna de cel al zăpezii imaculate, râul limpede și repede — Buzăul — înfiltează foarte curînd locul în care biografia sa cunoaște de pe acum — și va desăvîrși în viitor — una' din cele mai spectaculoase metamorfoze: adunarea apelor în locul marelui baraj, de la Siriu. Strunite în chinga acestei mari construcții, undele râului în care fulgeră păstrăvii vor contribui, nu peste multă vreme, atît la furnizarea a sute și mii de kilowați pentru nevoile economice ale zonei cît și la amenajarea unui sistem de irigații pentru Bărăganul buzoian.

Părăsind șantierul acestui imens baraj, să urmărim firul apei. El ne poartă foarte repede la Nehoiu, orașel de un pitoresc aparte, cu industrie forestieră de tradiție, în cadrul căreia se remarcă produsele fabricii de mobilă, apreciate lemn și călătorim cu Buzăul pînă la Pîrscov, locul nașterii marelui poet V. Voiculescu, (în 1884) căruia Oscar Han i-a sculptat un bust ce poate fi văzut în fața casei scriitorului.

De fapt locul în care ne aflăm constituie o răscruce de drumuri către cîteva foarte valoroase și importante puncte turistice din zonă: Tabăra de sculptură modernă de la Măgura, locul de înțîlnire anuală a cîte 16 sculpturi din toate generațiile. (În prezent călătorul poate admira aici peste 140 de sculpturi, amplasate într-un cadru natural deosebit de pitoresc, printre fagi și brazi, în preajma unui străvechi monument de artă — așezămîntul de la Ciolanu). La 4 km de Pîrscov se află așa-numita Sare a lui Buzău — rezervație paleontologică-geologică, în fapt un masiv de sare măcinat continuu de pîraie, care i-au dat un aspect straniu de eflorescență, înconjurat de plante halofile. La circa 10 km mai departe se găsesc așezările rupestre de la Nucu, din Munții Buzăului, care au constituit obiectul cercetărilor multor arheologi ca Al. Odobescu, Gr. Tocilescu, B. Iorgulecu, N.A. Constantinescu ș.a.

Revenind la firul Buzăului, îl urmăm îndeaproape. De aici râul se îndreaptă spre cîmpie. Ne

atîm în țară cît și pe multe meridiane ale lumii. Noile clădiri ridicate aici pentru lucrătorii forestieri, ca și dotările social-culturale dau așezării aspectul unei mici stațiuni balneare.

Despărțindu-ne cu greu de Nehoiu, vom străbate șoseaua șerpuiind cînd pe un mal, cînd pe celălalt al râului, vom trece prin sate cu case frumoase și oameni harnici și — la pătrunderea într-o frumoasă depresiune — vom trece pragul unei alte comune, care, prin dezvoltarea sa economico-socială din ultima vreme, se apropie tot mai mult de momentul intrării sale în rîndul orașelor agro-industriale; este vorba de Pătîrlagele, localitate în care funcționează un liceu, mai multe unități industriale de interes (cum ar fi cariera de diatomită, filatura de lînă cardată, o fabrică de materiale de construcții), o comună dispunînd și de un puternic bazin pomicol și legumicol.

Străbatem mai departe șoseaua asfaltată (DN 10, Brașov—Buzău). Trecem prin sate pitorești, prin comune mari — Cislău, Viperești ș.a. — în care anii trecuți de la Eliberare și pînă azi și-au pus puternic amprenta prin noile edificii social-culturale, prin viața oamenilor, care a cunoscut mutații fundamentale. Regretăm că nu ne vom abate către o altă vale — cea a afluentului Buzăului — Bîsca Chiojdului — unde se păstrează vechi tradiții ale plîntului și sculpturii în vom mai opri un timp la Cîrlomanеști — poposind în istorie: aici s-au descoperit ruinele unei vechi dave geto-dace, resturile ceramice demonstrînd existența pe aceste locuri, încă de pe vremea lui Burebista, a unui vechi centru de locuire, important pentru cunoașterea vieții oamenilor de pe aceste meleaguri, ca și pentru confirmarea continuității și permanenței strămoșilor noștri.

La cîțiva kilometri de aici se află orașul Buzău, vechi centru urban, cu o vechime atestată documentar în urmă cu mai bine de 1 600 de ani, astăzi important oraș al țării, centru economic și cultural de seamă, reședința județului cu același nume, municipiu care a cunoscut în anii de după 23 August 1944 o înflorire fără precedent.

Între Nehoiu și Buzău — două puncte de reper ale călătoriei noastre — se poate cunoaște un spațiu de geografie, de istorie, dar și, de efervescență creatoare, un spațiu românesc marcat de existența unei civilizații străvechi și care cunoaște astăzi, în anii socialismului, noi dimensiuni.

FLORENTIN POPESCU

O plimbare la Aosea

Mai 1906. O primăvară cum nu mai petrecuse de mult Bucureștiul. O pală de vânt cel cald mîngîia față brăzdată de cute adînci a profesorului Ion Mincu.

- Petrașcule, ne plimbăm de mai bine de-un ceas. Din toate casele „moderne“ văzute plăcutu-ți-a vreuna?

- Greu de spus... în acest amestec de stiluri și influențe străine, răspunse prietenul profesorului, vădit încurcat.

- Într-adevăr? Un adevărat babilon arhitectonic. Uite colo: fronton curb cu ogivă și creneluri neogotice. Sau peste drum. Pof-tim! Are și anul construcției - 1902, deci de curînd. Cît prost gust! Faianță itali-nească și cupidoni de ipsos!

- Boierii „noștri“ de-abia au lepădat caf-tanul. Se grăbesc să facă din București „mi-cul Paris“.

Iar eu vreau să fac din București, din orice oraș al țării, o ci-tadelă a gîndului româ-nesc.

Profesorul Mincu apăsa cuvintele cu ho-tărîre.

- Vezi, în medicină, datorită lui Babeș, Cantacuzino, avem o școală națională. Pic-tura lui Grigorescu, Aman, apoi Luchian este inconfundabilă.

Versurile lui Eminescu și Coșbuc le recunoști dintr-o mie... Sînt ro-mânești! Așa trebuie să fie și arhitectura. Ții minte ce spunea Odo-bescu?

- „Nu pierdeți nici-o ocazie de a vă folosi de elementele artistice ce vă prezintă monu-mentele românești ră-mase din vechime. Fa-ceți ca gloria națiunii să răsară.“

Cei doi continuau să meargă și să vor-bească aprins. Din cînd în cînd profesorul se oprea. Era bolnav și obosea repede.

Deodată, pe dreapta șoselei, printre brațele arborilor, se zări că-ciula de olane a unui acoperiș în pante re-pezi. Era Bufetul. Pă-trașcu zîmbi.

- Facem ce facem și, pînă la urmă, tot aici ajungem.

- Sînt mai bine de treisprezece ani de cînd am construit clă-direa asta, spuse Mincu. Și nu mă mai satur privind-o.

Ochii profesorului alunecară pe brîul de faianță verde de sub streășină. Apoi mîngîie cu privirea stîlpii scul-ptai ai cerdacului spri-jiniți trainic pe grinzi de lemn.

- O adevărată Ileană Cosînzeană a arhitecturii românești, murmură tovarășul de drum al profesorului.

Apoi tăcură. Mai pri-viră o vreme, apoi

plimbarea celor doi a continuat, în acea zi de .mai a anului 1906.

*

După 28 de ani de creație arhitectonică, Ion Mincu a lăsat țării sale casele Vitzu, La-hovary, Robescu, N. Petrașcu, Școala cen-trală de fete din Bucu-rești, Palatul adminis-trativ din Galați, Pala-tul Băncii comerțului din Craiova ș.a. Crea-tor de geniu, Ion Mincu spune cu exem-plară modestie despre aportul său la cristali-zarea stilului arhitectu-ral românesc: „Am vă-zut în țara asta, semă-nată cu lucruri vechi și frumoase, o casă, un acoperiș, o ușă, o ro-zetă, un chenar, care aveau ceva original, cum nu mai văzusem în altă parte și mi-am zis că, adunînd pe una de ici, pe alta de din-colo, s-ar putea începe cu ele un stil în țara noastră... Dacă eu nu am putut să desăvîr-șesc acest vis măreț de artă națională, do-resc din suflet ca elevii mei, urmașii mei, să o facă“.

Zestrea de frumos a marelui arhitect patriot a fost piatra de temelie a noii arhitecturi națio-nale. Aceasta i-a confe-rit un inconfundabil în-semn de personalitate, asigurîndu-i trăinicia și originalitatea.

DORU PUCĂ

Din enciclopedia cutezanței o palpitantă AVENTURĂ subterană

„ADÎNCURILE NE CHEAMĂ“

ÎN CETĂȚILE PONORULUI

Printre cele mai interesante aventuri ale omului în epopeea cuceririi naturii, a învingerii necunoscutului, se numără, fără îndoială, și expedițiile spre... măruntaiele pământului. Să pătrunzi în adîncurile peșterilor, în enigmaticul întuneric al galeriilor săpate de natură de-a lungul mileniilor — pînă cine știe unde, și cine știe cum — poate fi o tentativă, o fascinație doar pentru cei mai temerari oameni — în general tineri cu o fantezie cuce-ritoare și o sete de cunoaștere demne de admirat. Ce caută ei în necunoscut, spre inima pământului? Să dezlege taine, să facă cercetări științifice. Așa s-a născut și aventura din rîndurile ce urmează, unică în felul ei, a unor sportivi, în Munții Apuseni, în peștera atît de plastic botezată „Cetățile Ponorului“!

Început de februarie, 1972. Grupul expediționarilor cuprinde șase oameni — „oameni de munte“, cum li se spune așa de frumos alpiștiștilor. Adică, este vorba de sportivi care cuceresc, de obicei, înălțimile, crestele munților, dar iată că acum sînt chemați — de cine? de spiritul lor de cutezători! — spre subteran, aici, la „Cetățile Ponorului“. De cînd le visează, de cînd fac planuri, de cînd se văd acolo, în necunoscut? Mărșăluiesc tăcuți, prin zăpada groasă, după ce au lăsat în urmă Poiana Ponorului. Cotesc spre stînga și, iată, intră într-o depresiune bruscă, semănînd cu o imensă pilnie. Încă puțin și se opresc în fața unei grote ce se deschide ca un portal de cetate. „Deci, începem, băieți!“ — spune unul dintre ei, sălîndu-și pe umeri rucsacul încărcat cu cele mai felurite materiale: de la frînghii de alpinism la lopată, barcă de cauciuc pliată, alimente și cite și mai cite. Privesc, toți șase, nerăbdători, în întuneric. Jos curge un șipot de apă, zgomotos, cine știe de cînd și cine știe unde merge. Dar să vă facem cunoștință cu „aventurierii“: Emilian Cristea — un veteran cutreierător de munți și văi și peșteri, Mihai Șerban, la fel, apoi geologul Valentin Crăciun și alpiștiștii Dumitru Chivu, Nicolae Nagy și Alexandru Brumărescu. Toți îndrăgostiți de munți și de natură de pe cînd purtau pantalonăși scurți. „Deci, începem, băieți!“ Aprind

REBUS CRIPTOGRAFIC 7, 4, 1, 4, 2, 5 CONSTRUCTIVĂ

T A L I O S A N A

lămpile de miner, care nu se vor stinge pe tot timpul expediției și coboară spre pîrîu, și lumina lămpilor sporește, parcă, tainicul mister al adîncurilor. Ajung la pîrîu, trec pe malul celălalt alunecînd, ba colo, ba dincolo și, deodată, se deschide hăul negru spre adîncuri. Aici va începe aventura propriu-zisă. Emilian Cristea cunoaște, oarecum, locurile, a mai făcut o expediție în „Cetățile Ponorului”, dar acum era vorba de a merge pînă la limita posibilului. Pentru aceasta este nevoie de forță fizică și, mai ales, morală, de curaj.

Odată intrați în întunericul pămîntului, expediționarii nu mai puneau problema zilei și nopții. „Așezăm tabăra aici, tabăra de bază, ne odihnim și-apoi adîncurile ne cheamă” — spune Dumitru Chivu, acest om care știe să facă din nimic un „univers în care să te simți bine” — cum îi place să spună. Așadar, foc de tabără din crăcile aduse din belșug de rîuleț, în perioada viiturilor de primăvară, un ceai cald, cu slănină prăjită și în țepușe, apoi la somn în sacii de dormit.

DIN NOU LA DRUM

Cei șase înaintează, încărcăți de materiale, pe firul rîului, alunecînd și căzînd sub povara greutăților. Și iată că pîrîul acesta ciudat „cade”, brusc, într-o cascadă spre un lac subteran, după cum se vede în lumina lanterneilor. Deci, este vorba de coborît acolo. Și nea Milică socotește că este cel mai indicat s-o facă, pentru că a mai făcut-o odată, așa că lansează barca pneumatică — ținută cu frînghia, firește, pe firul apei — și o aude clipocînd, curînd, pe lac. Ancorat cu o frînghie de alpinism este lansat de coechipieri în adînc. Încă... și încă... Apoi se aude plescăit de om căzut în apă. „Ce-o fi cu el?” El prinde marginea bărcii și, înfrigurat, reușește să se urce în ea. Trage de trei ori brusc de frînghie, adică semnalul pentru cei de sus: „Am reușit! Dați-i drumul și voi!”... Coboară toți ceilalți. Și, ghemuiți în bărci, traversează lacul. În ce direcție? Cine știe? Dar ajung pe un alt mal și pîrîul iar se duce mai departe și ei iar alunecă și cad pe malurile lui. Pentru ce? Pentru a face observații științifice, cercetări, pentru a vedea pînă unde duce năstrușnicul șuvoi de apă care a aglomerat în galeările adîncurilor, de-a lungul vieții lui, imense grohotșuri, bușteni, pămînt adus de la soare pentru a nu mai vedea lumina lui niciodată.

ÎNTR-UN PĂLAT CA-N BASME

Mai fac un popas, mai gustă din provizii și dintr-un ceai făcut cu apă de la cine știe cîți metri sub pămînt, dar apă dulce, gustoasă și... Mai departe! „Cit o fi ceasul?” — întreabă ardeleanul Nicolae Nagy. „Ce mai contează asta?” — răspunde geologul Valentin Crăciun, notînd în caietele lui nume de roci, nume de vietăți subpămîntene, nume de... ape și aer! Încărcați cu bagaje înaintează, înaintează temerari în necunoscut. Dar, deodată, rămîn pironiți, ca în fața unui semnal, întotdeauna implacabil: STOP! Apa „fuge” pe undeva prin niște galerii doar ale ei, iar drumul mai departe este blocat de bușteni și pietre. Privirile se întîlnesc, luminate de lămpi. „Ar fi păcat!” Dincolo, ce este dincolo? Alpinștii intră în acțiune: dislocă bușteni, urcă pe îngrămădirile de pietriș și... o „fereastră”. „Am reușit, băieții!” — îi incurajează nea Milică. Montează în grabă scările de coborîre, din frînghie. Și coboară și rămîn uimiți de decorul luminat de lămpi și de lanterne: o „sală” imensă în care stalagmite și stalactite, ca niște filoane de materie ireală, lungi de cinci-șase metri, leagă tavanul de masa de sub el — pavaj de calcar, apoi de... fantastic și vis. „Să-i spunem «Cetatea Venețiană»” — zice cineva. Și așa-i și spun. „Mai departe!” Parcă-i grea despărțirea de peisajul „venețian”, dar alt lac, alte obstacole, alte încercări îl fac pe oameni să ajungă la capătul puterilor! Încă un lac! „Cum îl trecem?” „Musai cu bine!” — și răspunsul le dă parcă aripi. Iar sînt lansează bărcile la apă și iar navighează...

TEMERARI NU-ȘI GRAVEAZĂ ÎN STÎNCĂ NUMELE. DOAR DATA VICTORIEI LOR...

Șase bărbați împart cițiva biscuiți, aproape epuizați. Se privesc zîmbind și sporovăiesc. „Am venit bine!” „Ce-o fi afară, soare, nori...” Și, alături de ei, apa zburdalnică și pe alocuri inspu-mată cade într-un lanț de mici cas-cade. Pînă unde?... Bărcile iar alunecă pe ape, pe lingă pereți care amenință cu înfrîtoare cuțite de granit. „Dacă ne atingem de ele sîntem pierduți. Ne sfîșie bărcile și întorcerea”... Lacul nr. 14 constituie una din cele mai grele încercări. Nu mai contează foa-

mea. Au din nou pămîntul sub picioare, înaintează și... Și capătul: un perete de granit, pe sub care apa se furșează mai departe, pentru a ieși degrabă la... lumina soarelui, blo-chează totul. Cei șase temerari nu mai pot s-o însoțească pe ultimii zeci de metri subterani dar știau că dincolo, apa aceasta este botezată de oamenii locului cu numele de „Pîrîul Galbena”. Echipa sapă în piatră o dată: „7.II.1972”. Ați. Acum urmează calva-rul întoarcerii, la fel de temerar, și ia-tă-i ieșind la lumina zilei, după 164 de ore. Le-au crescut bărbile, sînt obosiți, dar lumina din ochii lor este cea a bu-curiei victoriei!

T. VIOREL

Drumeția montană îl atrage pe Mihai Haret încă din copilărie: „Am făcut prima mea excursie adevărată la vîrsta de paisprezece ani și ceva — mărturisește el în 1938, cînd era de-acum o personali-tate a științei. Pe 1 august

1898 am urcat vîrfurile Omu apoi am coborît la Bușteni, prin Valea Cerbului, care pe-atunci nu avea încă po-tecă. Din acel moment mun-tele m-a vrăjit, cucerindu-mă pentru totdeauna”.

S-ar fi putut, foarte bine,

ca Mihai Haret să rămînă un drumeț montan ca oricare al-tul. Dar nu s-a întîmplat așa. Marele lui merit constă în faptul că și-a dat seama, de timpuriu, că muntele oferă un spațiu imens și fascinant pentru organizarea și desfășu-rarea unui turism de masă care, la rîndul lui, reprezintă un instrument deosebit de eficient în educarea tînei generații. În același timp, Mi-hai Haret a înțeles, mai bine decît alții din vremea lui, că turismul nu trebuie să se re-ducă numai la simpla drume-ție, că pentru a fi cît mai eficientă, deplasarea în spațiu trebuie combinată armonios cu observarea și chiar cu cer-cetarea științifică a tuturor elementelor și fenomenelor întîlnite pe trasee. Pe deplin convins de importanța națio-nală a acestor două obiective, Mihai Haret și-a dedicat în-treaga viață realizării lor. Iar rezultatele au fost pe măsura nobilelor sale aspirații și eforturi.

În 1919, din inițiativa lui Mihai Haret ia ființă „Hanul drumeților”, una dintre pri-mele asociații turistice din țara noastră, al cărui preșe-dinte va fi pe toată durata funcționării ei, pînă în primă-vara anului 1925. În acești ani, respectiva asociație, be-neficiind de calitățile de bun și întreprinzător organizator ale președintelui ei, edifică pe tot cuprinsul țării, în munți, o serie de case de

Un precursor educativ al turismului

MIHAI HARET

